

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 80 peti 2 — Din. do 100 vrt 2.50 Din, večji inzerati peti vrt 4 — Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej.
»Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knaflova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Vlada še vedno ni imenovana Poostren konflikt v demokratskem klubu

Nepričakovane ovire v zadnjem hipu — Bivši demokratski ministri vztrajajo na svoji zahtevi, da morajo zopet vsi v vlado. — Brezuspješne današnje opoldanske konference — Nova pogajanja s KDK?

— Beograd, 18. februarja. Včerajšnji dan je bil dan skrajne politične nervoznosti in napetosti, ker se je za večeraj popoldne vsu sigurnostjo pričakovalo imenovanje nove vlade. Gg. Vukičević in Davidović sta se tekom svojih zadnjih sestankov in razgovorov dogovorila o vseh podrobnostih in tudi o razdelitvi portfeljev, tako da je bilo za perfektuiranje doseženega sporazuma potrebno samo še odobrenje obeh klubov. V zadnjem hipu pa so nastale nove težave, v tem, da so bivši demokratski ministri zahtevali, da ostane zastopstvo demokratske stranke v vladi neizpremenjeno, to je, da stopijo v vlado zopet vsi prejšnji demokratski ministri.

Tej zahtevi pa se je odločno uprl g. Davidović, ki je vztrajal na tem, da pridejo v vlado do veljave pristaši njegove politike. Zato se je z g. Vukičevićem zjednil na to, da ostaneta od prejšnjih ministrov v vladi samo dr. Marinković in dr. Mijović, dočim bi na novo stopila v vlado Pera Marković in Milan Grol.

Okrog tega spora so se sukali vsi včerajšnji popoldanski dogodki. Med demokratskimi ministri in dr. Marinkovićem na eni in Vukičevićem, Davidovićem in dr. Marinkovićem na drugi strani so se skoraj ves popoldne vršila posvetovanja. Do sporazuma ni prišlo. Zvečer ob pol 6. je bila sklicana seja demokratskega kluba, da se to vprašanje definitivno razčisti. Seja je bila zelo viharna in je prišlo med g. Davidovićem in dr. Kumanudijem do tako ostrega konflikta, da je Davidović ogorčen zapustil sejo. Šele pozneje je demokratski klub pod predsedstvom podpredsednika Andrije Padovića odobril od g. Davidovića predlagane kandidate.

Dogodki na seji demokratskega kluba so izzvali v političnih krogih živahne komentarje. G. Vukičević je po seji demokratskega kluba bil nad eno uro v avdijenci, vendar pa snoči do imenovanja nove vlade kljub striktnim napovedim iz vladnih krogov ni prišlo. Ker tudi »komunike demokratskega kluba izrečno poudarja, da pomeni obnova stare koalicije samo začasen izhod iz že 18 dni trajajoče krize, se je v političnih krogih celo zatrijevalo, da kriza sploh še ni rešena. Z ozirom na to, da je bil za danes dopolne napovedan ponovni sestanek med gg. Vukičevićem in Davidovićem, so nekateri radikalni poslanci celo domnevali, da ni izključeno, da pride danes do izenačenja ter da bo morda Vukičević celo vrnil mandat.

— Beograd, 18. februarja. Zdi se, da se bodo napovedi pesimistov, ki so snoči zatrijevali, da kriza še ni rešena, uresničile. Dasi ravno je bila lista nove vlade snoči že sestavljena in so vladni krogi razširili v inozemstvu celo že vesti, da je vlada že imenovana, je tudi ves današnji dopoldan potekel v popolni nesigurnosti in skrajni napetosti. Zdi se, da je zavzel konflikt, ki je izbruhnil včeraj med demokratskimi ministri in g. Davidovićem, kljub poznejši poravnavi v klubu resnejše dimenzije. Demokratski ministri so se danes ponovno uprli in odklonili vsako sodelovanje, če ne bodo zopet vsi v vladi.

G. Davidović, ki je bil radi tega stopanja že včeraj skrajno ogorčen, je bil danes naravnost nedostopen za novinarje. Ob 9 sta se sestala z g. Vukičevićem v ministrski sobi Narodne skupščine. Njun sestanek je trajal do 10. Ko je odhajal g. Davidović s sestanka, je odklonil novinarjem vsako izjavo. Izjavil je le: »Ne vem nič, vprašajte g. Vukičevića, če vam hoče kaj povedati.«

Ko so ga izpraševali, ali bomo danes imeli novo vlado ali ne, je g. Davidović odvrnil: »Morda jo dobimo, morda pa tudi ne.«

Ta redkobesednost g. Davidovića je še bolj potrdila verzije, da je včerajšnja kombinacija radi odpora demokratskih ministrov padla v vodo. G. Vukičević je po sestanku z g. Davidovićem takoj odšel na stanovanje k dr. Marinkoviću in ostal pri njem skoraj eno uro. Očividno pa je ta sestanek ostal brezuspešen.

Medtem se je izvedelo, da je hotel g. Davidović že dopoldne uresničiti svojo grožnjo in prekiniti vsa nadaljna pogajanja ter razdreti z g. Vukičevićem dogovorjeni aranžma. G. Vukičević mu je baje prigovarjal, naj tega ne stori in predlagal izhod na ta način, da kandidira g. Davidović v vlado samo svoje ljudi da pa zato klubu proste roke za poznejše glasovanje v Narod. skupščini. Če pristaši bivših demokratskih ministrov nečisto podpirati vlado, bi to položaja vlade ne otežilo in bi kljub temu imela večino, ker bi glasovali za njo vsi davidovičevci.

Ker bi to neminovno dovedlo do razcepa demokratskega kluba, je g. Davidović baje to odklonil, pač pa ponovno zahteval, da vstopi v vlado KDK. Zatrjuje se, da je g. Vukičević pristal tudi na to, vendar pa je izrazil svoj dvom, da bi radi znane averzije med njim in voditelji KDK sodelovanje bilo mogoče.

Ko se je g. Vukičević vrnil od dr. Marinkovića, se je par minut mudil v vladnem predsedstvu ter imel kratek telefonski razgovor z g. Davidovićem. Ob 11. sta oba skupno odšla na dvor, kjer sta bila takoj sprejeta v avdijenco, ki ob pol 13. še ni končana.

Kaznilnica v plamenih

— Bukarešta, 18. februarja. Snoči je vzbudila v Bukarešti veliko vznemirjenost vest da je kaznilnica v Targu - Ocua v plamenih. V tej kaznilnici so zaprti kaznivci, ki so obsoljeni na nad 10letno ičo. Glasovanje kratkega brzojavnega obvestila, ki ga je dobilo notranje ministrstvo, je vse ogromno poslopje, da plamenih. Vozstvo je obkloplilo poslopje, da prepreči več kazničenec.

Naraščanje Dunava

— Dunaj, 18. februarja. Dunav rapidno narašča. Snoči je znašal vodostaj 818 cm nad normalo in je narastel tekom včerajšnjega dne za 156 cm. Najvišji vodostaj je pri Mackhausenu, kjer znaša 502 cm nad normalo. Ker pa so začeli pritoki Dunava v gornjem toku padati, je računati, da bo tudi naraščanje Dunava ponehalo.

PANGALOS PRED PREISKOVALNO KOMISIJO

— Atene, 18. februarja. Bivši diktator Pangalos se je včeraj moral zagovarjati pred preiskovalno parlamentarnim odsekom. Pangalos je bil zasiljen ob tej priliki o 11 točkah obtožbe. Proces proti njemu se bo pričel čez en mesec. Pangalos je pred parlamentarno komisijo protestiral proti sodnemu postopanju napram njemu, češ, da je protizakonito in protustavno. Pangalosa branijo štirje zagovorniki. V poslopje parlamenta so ga pripeljali pod močno policijsko stražo.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Dunaj 801.90, Berlin 13.59, Milan 301.65, London 277.60, Pariz 223.75, Praga 168.87, Curih 10.95, Newyork 56.90.

ZAGREBSKA BORZA.

Zagrebska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Dunaj 801.90, Berlin 13.59, Milan 301.75, London 277.60, Pariz 223.75, Praga 168.87, Curih 10.95, Newyork 56.90.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Beograd 9.1325, Berlin 124.06, Newyork 519.975, London 25.345, Pariz 20.44, Milan 27.41, Dunaj 73.20.

Ob zaključku lista

Nov preokret v krizi? Svetozar Pribićević pozvan v avdijenco

Brezuspješna opoldanska skupna avdijenca gg. Davidovića in Vukičevića — Vlade še danes ne bo! — Borba za zunanje ministrstvo.

— Beograd, 18. februarja ob 14. Ko sta odšla gg. Vukičević in Davidović v dvor, je dosegla nervoznost vrhunec. Na eni strani se je napovedovalo, da so spori poravnani ter da bo ob tej priliki podpisan ukaz o imenovanju nove vlade, na drugi strani pa se je zatrijevalo, da je akcija naletela na take težave, da ni izključeno, da bo g. Vukičević vrnil mandat, ker je njegova misija neizvedljiva.

Vaš dopisnik je med tem o sporu izvedel sledeče avtentične podrobnosti: Dr. Marinković je po nagovarjanju g. Vukičevića pristal na to, da formalno vstopi v njegovo vlado, zahteval pa je, da se imenuje bivši minister dr. Kumanudi za njegovega zastopnika, dokler se bo on zdrvil v inozemstvu, kar bo trajalo najmanj dva meseca. G. Davidović se je tudi tej zahtevi odločno uprl in zahteval, da zastopa dr. Marinkovića Milan Grol.

Ves dopoldan so se vršila pogajanja v tej smeri, toda do sporazuma ni prišlo. Končno je g. Vukičević predlagal kompromis, po katerem naj bi zunanega ministra zastopal sedanji poslanik v Rimu g. Milan Rakić. Ta načrt pa je neizvedljiv, ker je Rakićeva navzočnost v Rimu nujno potrebna, ker so na dnevnem redu važna pogajanja z Italijo. Tako sta gg. Vukičević in Davidović odšla na dvor brez konkretnih predlogov in sporazuma.

G. Davidović je ostal na dvoru do 12.45. Pred dvorom se je zbrala večja skupina novinarjev, ki so čakali nadaljnih poročil. Ko se je pokazal na izhodu g. Davidović, so ga novinarji takoj obsuli z vprašanji: »Kaj je z vlado?«

G. Davidović pa je bil še vedno zelo rezerviran in jim je le kratko izjavil: »Mislim, da bomo vlado dobili.«

Ko so ga vprašali, ali sta bila z g. Vukičevićem v skupni avdijenci, je to zanikal ter pristavil, da se v dvoru ni sta niti videla.

Še o tragediji na Rimski cesti

Pogreb jutri ob 3. popoldne.

Mestni pogrebni zavod nam javlja, da se vrši pogreb vseh treh žrtve plinskega zastrupljenja rodbine trgovca Josipa Vatrovca jutri v nedeljo ob 15. izpred mrtvašnice pri Sv. Križu.

Trgovca Josip Vatrovec je bil kot trgovski pomočnik zelo marljiv in soliden. Kot vavence se je učil pri nekdanji špecerijški trgovini Wutscher, ki je imela svoje trgovske lokale v stari mali hiši na Marijinem trgu na kraju, kjer stoji zlat Prešernov spomenik. To hišo je potres 1. 1895 močno poškodoval in so jo okoli 1. 1898 podrli. Trgovina je bila med Ljubljani in okolici znana pod imenom pri »Bučurju«, ker je na pročelju visela velika buča. Pozneje je bil več let nameščen kot trgovski pomočnik pri trdki Staul v Selenburgovi ulici. Bil je kot pomočnik splošno med tovariši priljubljen. Še le po vojni se je osamosvojil.

Mali 7-letni Franci je bil učenec I. razreda osnovne šole na Grabnu. Bil je mirnega značaja. Njegovi šolski prijatelji in tovariši so že včeraj v šoli doznali za njega tragično smrt. Po razredu se je z naglico raznesla vest: »Naš Franci je umrl!« Mnogi učenci se udeležijo pogreba.

Hčerka gđe. Valerija je hitela takoj, ko je opazila, kaj se je zgodilo, po zdravnika dr. Breskvarja, ki pa je mogel konstatirati le smrt.

Samomor pri D. M. v Polju

Neki privatni avtomobil je včeraj po 15. pripeljal iz D. M. v Polju v ljubljansko javno bolnico neko okoli 20 let staro mladenko, ki se je na cesti zasturila z izsolol. Takoj so jo odnesli na kirurški oddelček, da bi ji nudili prvo zdravniško pomoč, pa bilo je že prepozno. Mladenka je kmalu nato umrla. Danes dopoldne so v bolnici ugotovili njeno identiteto. Je to 20-letna Rana Čer-

Novinarji so po vsem tem dobili vtis, da je ostala misija g. Vukičevića brezuspješna in so zato vprašali g. Davidovića ali morda ni Vukičević vrnil kroni mandata. G. Davidović je nato precej osorno odgovoril: »Mislim, da za to ni nima nobenega razloga.« Nato je takoj odšel domov.

G. Vukičević je ostal v avdijenci do 13.20. Novinarjem je na razna vprašanja odgovoril:

»Nič še ni gotovo. Nimam vam česa povedati.«

»Ali še imate mandat?«

»Mandat vendar ni kak potni kovček, ki ga človek nosi s seboj.«

»Ali bomo danes dobili vlado?«

»Danes vlade še ne bo.«

Vaš dopisnik je k temu pripomnil, da so njegove izjave danes precej drugačne kakor pa snoči, ko je vendar napovedoval, da bo danes vlada že zaprižena in objavljen ukaz o imenovanju. Vukičević je vznevoljen odvrnil: »Vi ste danes ravno tako vsiljivi kakor včeraj!«

G. Vukičević je nato odšel v vladno predsedstvo, kjer ga je pričakoval dr. Korošec, ob 14. pa je nato odšel domov. V političnih krogih so dopoldanski dogodki izzvali vtis, da je naletela vsa akcija na tako velike težave, da ni računati s tem, da bi bila danes kriza že rešena. Največjo senzacijo pa je vzbudila vest, da se pozvan za popoldne ob 17. v avdijenco g. Svetozar Pribićević. Splošno se sodi, da gre sedaj za to, da se najde platforma, ki bi omogočila tudi sodelovanje KDK.

Radić noče v Beograd

— Zagreb, 18. februarja. Dasi se je splošno pričakovalo, da bo g. Stepan Radić danes odpotoval v Beograd, se to ni zgodilo. Na vprašanje novinarjev je g. Radić izjavil, da se sploh ne misli vrniti v Beograd, predno ne bo rešena kriza in sklicana seja Narod. skupščine.

neč, delavka v tovarni pletenih Jos. Kunč & Komp. ter je stanovala v Spodjem Kašlju pri »Liparjevih«. Kaj je mladenko gnale v smrt, ni znano.

Nesreče se množe

V Ljubljani in na deželi se zadnji čas nesreče in nezgode zelo množe. Od včeraj do danes opoldne so pripeljali v ljubljansko bolnico 8 ponesrečenec. O nekaterih nesrečah poročamo med dnevnimi vestmi. Danes so v bolnico pripeljali 4 ponesrečence.

Mestni ubogi Peter Cotič je star 58 let, nekaj časa je bival v mestni ubožnici v Japjevi ulici, zadnji čas pa je iskal prenočišča po raznih hlevih. Nedavno je Peter prodajal časopise, a je ta posel zaradi boleznih opustil. Mnogi reveži iščejo prenočišča pri lastniku znane gostilne pri »Jerneju« na Sv. Petra cesti. Snoči je Peter po lestvi zlezal v podstrešje hleva, kjer je naloženo seno. Danes pa, ko je hotel zlesti s hleva, je padel z lestve ter si zomil desno nogo. Na cizi so ga takoj prepeleli v bolnico.

Ozodni delavec, 57letni Janez Rus, doma iz Rogiške pri Litli, je bil včeraj popoldne zaposlen pri podiranju smrek v gozdu, oziroma pri vlačanju hlovod na kup. Pri tem mu je po nesreči spodrsnilo ter se mu je debel hlev zvalil na levo nogo, ki mu jo je zmečkal. Prepeleli so ga danes z jutranjim vlakom v ljubljansko bolnico.

Tudi 22letni gozdni delavec Janez Mravljec iz Strmege vrha pri Polhovem gradu se je v gozdu ponesrečil. Vsekal se je v desno roko. Rana je težka.

Rudar Jože Klopčič, star 44 let in družinski oče, je včeraj popoldne kopal v zagorskem rudniku TPD premog. Med kopanjem mu je padel težak kos premoza na desno nogo ter mu jo zmečkal. Prepeleli so ga danes v ljubljansko bolnico.

Nova madžarska akcija proti Mali antanti

Potovanja in konference madžarskih ministrov. — Snovanje bloka proti srednjeevropskim slovanskim državam. — Minister Beneš o madžarskih aspiracijah.

— Rim, 18. februarja. Iz San Rema poročajo, da je dospel takaj madžarski minister pravde Pesthy, ki bo ostal tam več tednov. Zatrjuje se, da dospel prihodnje dni v San Remo tudi madžarski notranji minister, ki se mudi sedaj v Cannesu in se je včeraj sestel z nemškim zunanjim ministrom dr. Stresemannom. Njegov sestanek s Stresemannom se spravlja v zvezo s kampanjo, ki jo je pričel bivši madžarski notranji minister Stefan Friedrich v cilju, da pospeši zblizanje med Nemčijo, Madžarsko in Rumunijo. Madžarska si hoče z naslonitvijo na Nemčijo zavarovati hrbet pred Malo antanto, ki dobiva vedno bolj vseslovanski značaj in tvori resno opasnost za Madžarsko. To akcijo z vsemi sredstvi podpira Italija.

Oba madžarska ministra bosta iz San Rema odpotovala v Rim, kjer se sestaneja z Mussolinijem. Temu sestanku pripisujejo v diplomatskih krogih veliko važnost, ker je znano, da Italija preko Madžarske z vse-

mi sredstvi dela na spremembo situacije v Srednji Evropi.

— Praga, 18. februarja. Zunanji minister dr. Beneš je podal glede odnosov z Madžarsko novinarjem sledeče izjave: »Jaz ne vodim tajne politike. Madžarske sem že ponovno odkrito vprašal, ali hočejo živeti z nami v miru ali pa v večnem sovražstvu. Če hočejo mir, potem je potrebno, da se prijateljsko sestanejo in dogovorimo Madžarska želi revizijo mirovnih pogojev. Zato sta možni samo dve poti: zakonita pot ali sporazum. Zakonit pot revizije ni mogoče doseči, ker na to ne bi pristale države, ki so na tem zainteresirane. Ostane torej samo druga pot, to je sporazum. Na Madžarski sami pa je, da z dejanji pokaže, da si želi sporazum. Po mojem mnenju je v okviru locarnskih pogojev mirno sožitje med Češkoslovansko in Madžarsko ter njenimi ostalimi sosedmi zelo lahko mogoče.«

Odmev dr. Seiplovega praškega obiska v Angliji

— London, 18. febr. Diplomatski poročevalci »Daily Telegrapha« se bavi s posetom dr. Seiplo v Pragi ter izjavlja, da se ne more zanikati zblizanje med Prago in Dunajem ter med Prago in Berlinom. Zato obstojajo trije vzroki, in sicer sodelovanje čeških in nemških meščanskih strank v praškem parlamentu in v vladi, boljši gospodarski odnosi med Nemčijo in Češkoslovansko in končno splošno nezaupanje proti Madžarski, ki je na Dunaju le za spoznanje manjše kot v Pragi.

Titulescov sestanek z dr. Stresemannom

Pariz, 18. febr. Rumunski zunanji minister Titulescu je dospel v južno Francijo, kjer se bo sestel z dr. Stresemannom.

Fašizem za znižanje mezd

— Rim, 18. februarja. Med zastopniki italijanske zveze industrijev in delavskih sindikatov se je sklenil novi delovni dogovor za kovinsko industrijo. V tem dogovoru se najprej določajo minimalne meзде ter se ureja problem akordnega dela. Važna je ureditev funkcioniranja in ustanovitve dobrotelnih blagajni, ki bodo obligatorične in v katere bodo morali prispevati delodajalci in delojemalci. Nadalnje določbe se tičejo eventualnega znižanja mezd, ki bi ga med mesecem sklenile zveze delojemalcev in delodajalcev in ki nikoli ne smejo presegati 20 odstotkov vključno prejšnje mezdne redukcije. Delovni dan je določen z osmimi urami. Daje določa dozovore norme za plačilo nadur in za delo ob praznikih. Delavci imajo pravico na plačan šestdnevni dopust. Vsi delavci se morajo držati delovnega reda. Neopravičena odsotnost od dela se kaznuje z globami od 25 do 50 odstotkov meзде.

Danes maskarada Sokola I. na „Taboru“

Vse v pomladnem zelenju in solnčni toploti.

„NA JADRANSKI OBALI“

Sestanek vse nacionalne Ljubljane.

Sabotiranje ljubljanskega občinskega sveta

Mesto da bi popravilo svoje kratkovidno in lahkomišelnost po stopanje v občinskem svetu, bojkotira SLS seje, poskuša sabotirati delo in kliče na pomoč policijo.

Zastopstvo SLS v ljubljanskem občinskem svetu je klasičen vzgled za nepremišljenost in nesposobnost klerikalne reprezentance, obenem pa tudi dokaz, da SLS ni niti za občinsko avtonomijo, niti za stvarno delo v tej samoupravni korporaciji, a kaj šele za kakršnekoli principe zapadnoevropske demokracije. Po načelu »Mi sami in samo mi« hoče SLS, dasi sama nima absolutne večine in dasi ni relativno najmočnejša stranka v občinskem zastopstvu, na magistratu absolutno vladati, ali pa naj občinsko avtonomijo vzame vrag.

Ze, ko so se vršila prizadevanja za sporazumno delovanje v občinskem svetu ljubljanskem med SDS in SLS, je SLS kazala neizmerno požrešnost, kar je tudi zavleklo in onemogočilo sporazum. Poleg vseh principijelno nemogočih stvari je SLS stavila pri pogajanjih zahteve, da se je jasno videlo, da hoče ona biti na magistratu absoluten vladar. Konstitucijo odsekov in upravnih odborov, delokrog podžupana, kvalificirano večino za glasovanje v občinskem svetu — kar je v ostalem vse bilo več ali manj nezakonito in proti mestnemu statutu — si je SLS zamislila tako, da bi SDS morala in smela samo to delati, kar bi dovolila in zahtevala SLS. Razen tega pa je SLS zahtevala absolutno odvisnost mestne občine od oblastnega odbora, tako da bi neprestano visel nad mestno avtonomijo še Damoklejev meč oblastnih mogočev. Ako bi se izvedel sporazum med SLS in SDS tako kot ga je prvotno predlagala SLS, bi dejansko postala ljubljanska občina samo ekspozitura klerikalne stranke. In ker se SLS ta načrt ni posrečil, so seveda njeni zastopniki raje onemogočili sploh vsak sporazum, dasi jim je bil na razpolago kompromisni predlog, ki je SLS dajal še vedno mnogo, mnogo več kot pa bi ji šlo po številu njenih 19 občinskih svetovalcev.

Prvi javni nastop SLS proti občinskemu svetu po njegovem sestanku je bil oni, ko so občinski svetovalci SLS potem, ko so s svojo pretrantostjo in nepremišljenostjo onemogočili sporazum, radi volitev občinskih odsekov zapustili mestno posvetovalnico ter s tem povzročili, da so bili odseki izvoljeni v njihovi odsotnosti. Občinski svetovalci SLS, ki so videli, da je ostalo na seji za razpravo in sklepanje na dnevnem redu stoječih predmetov zadostno število občinskih svetovalcev (30 od 49), bi pri količikajšni politični treznosti in uvidenosti morali vedeti, da njihove eksodus ne more preprečiti glasovanja in volitev v odseke. V vseh parlamentih in v vseh avtonomnih in drugih korporacijah velja princip: Volenti non fit iniuria. Kdor se volitev ne udeležil, pa naj bo to zato, ker je bil za držan, ali ker se ni volitev hotel udeležiti, pride ob svoj glas.

SLS pa ni napravila le te pogreške, da si je sama vzela pravico voliti v odseke, marveč je bojkotirala tudi še prihodnje seje, dasi je bil na njenem dnevnem redu nujni predlog radi pospešenja stanovanjske akcije in to navzlic temu, da je občinski svetovalec Tavčar v imenu SDS pred volitvami v odseke izjavil, da smatra volitev odsekov za provizorično, ako se ne doseže sporazum s SLS, v katerem slučaju bi se mogle v smislu sporazuma vršiti nove volitve odsekov. SLS je tudi to do brohotno ponudeno roko za nadaljevanje sporazumske akcije brisikantno odklonila ter odgovorila nanjo z bojkotom občinskega sveta.

A ne samo to! Mesto, da bi SLS iskala nove poti za sporazum in s pozitivnim sodelovanjem v občinskem svetu, »Slovenec« že par dni ponavlja smelo trditev, da so se volitve odsekov v občinski svet vršile nezakonito, povrh pa še preti s policijo. Tudi se čuje, da se je SLS zatekla k g. velikemu županu, od katerega zahteva, da razveljavi volitve v občinske odseke ter v upravni odbor Mestne hranilnice. V svoji pritožbi se baje sklicujejo na mestni statut, ki pravi, da je treba na zahtevo porazdeliti odborniška mesta proporcionalno na posamezne stranke, pri čemer stranke, ki nimajo vsaj desetine odbornikov, nimajo pravice zahtevati zastopstva. Jasno kakor beli dan je, da se nanaša ta določba samo na stranke, ki so pri volitvah odsekov prisotne v seji občinskega sveta. Kdor se za časa volitev abstiniira in kdor se prostovoljno ne udeležil volitev, ta se sam odreče pravici do zastopstva. Taka je parlamentarna praksa po celim svetu.

Drugeče bi pa bil parlamentarizem popolnoma izigran in bi v našem občinskem svetu n. pr. že klub šestih članov mogel preprečiti konstituiranje,

Zakonodajalec je po smislu svojih določb hotel zagotoviti delazmožnost občinskega sveta in radi tega ne moremo njegovim določbam supponirati tendence, ki bi temu načelu nasprotovale. Ako torej od treh strank, ki imajo pravico do zastopa v odsekih, sodelujejo pri volitvah v odseke samo dve, si morata ti dve porazdeliti mandate. Ako sodeluje samo ena, ima ta pravico do vseh mandatov. Samo ob sebi je umljivo, da more odstopiti od svojih mandatov taka stranka tudi drugim. To je na predni klub v polni uvidenosti storil, da olajša delo v občinskem svetu ter je volil v odseke vse stranke, tudi zastopnike SLS, ki sami take kulance ne poznajo. Da je dr. Ravnihar stal na reakcionarnem stališču, da to sploh ni dopustno, menda nobenega ne more preprečiti.

Koliko resnosti in stvarnosti je pripisovati klerikalnim pritožbam radi volitev občinskih odsekov, je videti tudi po tem, da se je SLS pritožila tudi proti volitvi upravnega odbora Mestne hranilnice, češ da je nezakonito. Tudi te volitve so bile na dnevnem redu seje, s katere so klerikalci odšli. Na seji je ostalo še trideset občinskih svetovalcev, torej za sklepčnost te zadeve kvalificirana večina, ki je soglasno izvolila upravni odbor Mestne hranilnice. Če se sedaj zavlačuje prevzem poslov od strani novega upravnega odbora, je to očitna nezakonitost, ki se v državi s pravnim redom nikakor ne da opraviti.

Kdor s takimi praznimi argumenti in iz trte izvitimi fintami v današnjem kritičnem času sabotira delo v občinskem svetu, bo nosil tudi odgovornost za posledice, pa naj si bo to že SLS, ali pa njeni poverjeniki.

Odseki vendarle razveljavljeni

Kakor doznavamo pred zaključkom lista, je g. veliki župan poslal danes ljubljanskemu mestnemu magistratu dopis, v katerem razveljavlja volitve v personalnopravni, finančni, stavbni, šolski, obrtni, socialno-politični in policijsko-zdravstveni odsek ter v disciplinarni komisiji.

Svoj ukrep utemeljuje s tem, da bi se morali člani teh odsekov voliti samo iz lastne stranke, ne pa iz drugih strank. Izvoljeni pa so bili vsi člani navedenih odsekov in komisij, med njimi tudi pripadniki strank, ki se volitev sploh niso udeležili, in sicer na podlagi ene same predložene skupne liste, ne da bi se dala članom kluba SLS prilika, da bi na nje odpadajoče število članov v posameznih volitvah izvolili po svoji volji.

Iz izvajanj gornjega članka, napisanega pred razveljavitvijo odsekov, je povsem jasno razvidno, da je stališče, ki ga zavzel g. veliki župan v svojem odloku, povsem neutemeljeno. Kako more n. pr. g. veliki župan trditi, da se članom kluba SLS ni dala prilika udeležiti se volitev v odseke, ko pa sta njena člana gg. Miha Krek in dr. Jerič izrecno izjavila v občinskem svetu, da se SLS volitev sploh ne udeležiti, o čemer je tudi »Slovenec« poročal naslednjega dne. Ako upoštevamo še to, da je napredna večina kljub abstinienci SLS izvolila njene člane v posamezne odseke, da bi dala klerikalcem možnost kontrole in sodelovanja, potem izgleda stopanje g. velikega župana še bolj čudno. Kar je napravil g. veliki župan s tem svojim odlokom, je pač edinstven slučaj v zgodovini samoupravnih korporacij in parlamentarizma.

Sport

Zimska olimpijada v St. Moritzu

Zimska olimpijada v St. Moritzu se skoraj bliža svojemu koncu. Zadnje dni je neugodno južno vreme precej pokvarilo prireditve in so morali nekatere točke preložiti. Celotno deževalo je, kar se v St. Moritzu februarja meseca že dolgo leta ni pripetilo. Včeraj, oziroma je v četrtek, se je vreme zopet izboljšalo in tekmovalništvo se lahko nadaljevalo. Vrhle so se tekme v hokeju na ledu, ki so morale biti radi slabega vremena preložene. Francija je podlegla Belgiji v razmerju 3 : 1. Švica pa je zmigala nad Nemčijo in tako dosegla v vodstvo svoje skupine. Anglija je porazila Madžarsko v razmerju 1 : 0.

Včeraj so se vršila tudi smučalska tekmovanja na 18 km. Tudi tu so se obnesli Norvežani kot favoriti in zasedli prva tri mesta.

V kombiniranem tekmovanju (škok in tek) je zmigal istočasno Norvežan, ki je prišel prvi na cilj. Drugi je bil Pines Winkler, tretji Polak Čech.

Pokalne tekme LNP. Danes in jutri se vrše v Ljubljani otvoritvene tekme letošnjega

nogometne sezone. Danes se srečata na igrišču Ilirije ob 15. uri vojaška ekipa Zagreba in Ljubljane. V nedeljo se odigra prva štiri izločilne tekme za prehodni pokal LNP, ki ga brani letos drugi SK Ilirija. Na igrišču Primorja igra dvojica Primorje : Panonija

(ob 14. uri) in Slovan : Slavija (ob 15.30). Na igrišču Ilirije igra Svoboda : Reka (ob 14. uri) ter Jadran : Krakovo (ob 15.30). Ilirija je v I. kolu prosta, Hermes pa dobi svojo tekmo proti SK Natakarku par forfait.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Nesreča parnika »Avala«. — Pes sodil razbojnika. — Samomor razočarane šivilje. — Sreča v nesreči v zraku. — Lokomotiva zažgala vas.

Dne 4. t. m. se je ponesrečil pri šibeniških otokih tovorni parobrod »Avala«, last bratov Urukalo. Ladja je imela 22 vagonov nosilnosti in je prevažala za »Transport d. d.« na Dugem Rotu cijanimid za isto tvornico v Šibeniku. »Avala« je usodnega dne kakor običajno vozila cijanimid v Šibenik. Pri otoku Zlarina je nastala iz še nepojasnjenega vzroka na ladji eksplozija cijanimidovega plina. Katastrofa se je pripetila okoli 5. ure zjutraj. V bližini ni bilo nikogar, da bi nudil ponesrečenim mornarjem pomoč. Pri eksploziji je bila skoraj vsa posadka ranjena. Najbolj sta bila poškodovana kapitan Parić in natkar. Kapitana je eksplozija vrgla z vsilo silo iz postelje in je pri tem dobil težke zunanje in notranje poškodbe. En ložak, ki se je nahajal na delu ladje, kjer je nastala eksplozija je odletel v zrak in ga je pritisk razmesaril. Prestašena in poškodovana posadka je prepuščala Avalo usodi. Ladja se je nekaj časa zibala na vodi, dokler so stroji še delovali, potem se je pa potopila pri otoku Zlarinu blizu Šibenika. Katastrofa bi bila še večja, če bi eksplodirali razen cijanimidovega plina tudi strojni kotli, ko so se dotaknili hladne vode. Posadko so kasneje rešili čolni, ki so po eksploziji pripluli iz Šibenika na kraj nesreče. Potopljena ladja je bila zavarovana.

V neki vasi južnega Banata v občini Barada je bil izvršen te dni drzen roparski napad, ki je strašno končal za roparja. V tej občini živi stari Paul Bonica, ki je najbogatejši mož v okraju. Znano je bilo tudi, da ima Bonica ves svoj denar v gotovini shranjen doma. Bankam mož ni zaupal. Proti večeru je bila njegova žena sama doma. To je že starejša žena. Nenadoma je vstopil v njeno sobo neznanec z revolverjem v roki. Naperil je nanjo orožje in zahteval denar. Žena je vsa prestrašena zatrjevala, da nima denarja. Drzen napadalec se ji je smejal in odgovoril, da že ve, kje ima stari Bonica shranjen denar. Zagrozil ji je ponovno s smrtno orožjem, če mu takoj denarja ne izroči. Žena se je udala v voljo božjo in odšla v goreno sobo po denar, da bi ga izročila roparju. Ta ji je sledil. Žena je odprla vrata in iz sobe je tedaj planil nenadoma velik in močan pes. Skočil je naravnost na neznanca in ga zagrabil za vrat ter mu pregrizel goatanec in glavno žilo. Ropar se je takoj zgurgel ves krvav na tla in kmalu nato izdihnil. Žena je začela klicati na pomoč. Prihiti so sosedje in našli roparja v mlaki krvi pred sobo. Zvesti pes je stal ob ženi strani in se ji dobrikal. Prišla je tudi orožniška patrulja in uvedla preiskavo. Identitete drznega roparja še do danes niso ugotovili.

Včeraj je v zagrebški zakladni bolnici umrla 16-letna šivilja Marija Merkeš. Izpila je pred tednom večjo koli-

čino solne kisline in kljub naporom zdravnikov je niso mogli rešiti. Polnih šest dni se je mladenka borila s smrtno in končno je podlegla. Marija Merkeš je stanovala s svojo sestro pri kumici Mikici Šimunić. Roditelja sta ji že zgodaj umrli. Marija je bila vesela deklica, nikdar je niso videli otožne. Nekega dne je pa prišla žalostna domov, kar je opazila tudi njena kumica. Na vprašanje, kaj se ji je zgodilo, je odgovorila, da ni nič, nato je pa stopila v svojo sobo in izpila strup. Kumica je čula iz sobe bolesten krik na pomoč. Prihitiela je v sobo in našla Marijo zvijajočo se v silnih bolečinah. Usoda mlade Marije sliči usodi vseh nesrečno zaljubljenih mladenk. Zaljubila se je v nekega brivskega pomočnika. Fantič ni znal ceniti prave resnične ljubezni. Fant je postal vedno hladnejši. Nekega dne je vrnil devojki njeno sliko, vso zamazano in prebodeno. Marija tega prezira ni mogla preboleti. Sklenila je, da gre prostovoljno v smrt. Ni mogla preživeti prvega velikega razočaranja in izpila je solno kisline, ki je pretrgala nit njenega mladega življenja.

Iz Mostarja poročajo, da je podnarednik pilot Birović dobil nalogo, da izvrši z avijonom šolski polet. Ko je bil nad Mostarskim Blatom, se je pilot preveč zanesel na aparat, ki se je močno javnil. Pilot je izgubil ravnotežje in avijon nikakor ni mogel več obvladati. Treščil je v blato iz višine 300 m. Pilot se je le lahko poškodoval, dočim se je avijon popolnoma razbil. Pilot se je izkobilacil iz polomljenega avijona, ki je čičal v blatu in 60 m naokoli je bilo blato 1 m visoko. Pilot ni vedel, kako bi se izkopal iz blata. Zagazil je v blato in po težkem naporu se mu je posrečilo dospeti do suhe zemlje. Večkrat je bil v veliki nevarnosti, da utone v blatu. Življenje mu je bilo v večji nevarnosti, kakor ob padcu z aeroplanom. Blato mu je segalo deloma do vratu.

Iz Mostarja poročajo, da je zažgala iskra iz lokomotive, ki je vozila mimo vasi Bradino, neko hišo in se je požar bliskovito razširil ter vpepel skoraj celo vas. Iskra je padla na podstrešje hiše Jove Gjorđića, ki je oddaljena kakih 60 m od proge in napolnjena s slamo in senom. Hiša je pogorela do tal. Ker je pihal močan veter, se je požar hitro razširil še na druge hiše v vasi, ki stoje ena poleg druge. Ker je med njimi precej hiš s slamnato streho, je bilo težko požar omejiti. Vendar se je to po trudopolnem delu posrečilo orožniški patrulji in seljakom. Gjorđićeva hiša je pogorela do tal in ima mož 20 tisoč Din škode. Vso škodo bo morala poravnati uprava železnice.

Ameriške zanimivosti

Bestijalen mlad morilec. — Italijan morilec zdravnika. — Tragična usoda brezposelnega. — Rop milijonarjeve hčerke. — Letalec kaznovan radi prestopka zračno-prometnih predpisov. — Povečan izvoz ameriških avtomobilov.

O bestijalnem sločinu mladega morilca Williama Hickmana smo že poročali. Mladenič je v Los Angelesu zvalil izletno Marijan Parkerjevo, hčerko bančnega ravatelja, z avtomobilom iz mesta in jo nato na brutalen način umoril. Truplo je razkosal in nato posamezne dele razmetal po mestu. Policija je bila baš v trenutku, ko je hotel prekoračiti mejo in pobegniti v Kanado. Prepeljan je bil takoj v zapor, kjer se je proti njemu izvršila preiskava. Epilog tega zločina se je te dni odigral pred poroto v Los Angelesu. Državno pravdnikstvo je mladeniča obtožilo radi zavrtnega umora. Zagovorniki so se sicer trudili dokazati, da je fant slabomren, kar pa se jim ni posrečilo. Hickman je bil obsojen na smrt na električnem stolu. Porotniki so soglasno sklenili, da je kriv zločina umora. Zagovorniki so vložili prtljiv in pravilo, da bodo privlekli 30 prič, ki naj dokažejo, da je njihov klient blazen.

Hickman je obenem z nekim tovarišem obtožen tudi umora lekarnarja Thomasa, ki je bil umorjen na božični večer 1. 1926. tozadejni proces proti njemu pa se prične šele danes 18. tm.

Skoraj istočasno se je vršila v New Yorku druga zanimiva kriminalna razprava in sicer proti Italijanu Francescu Caruso, ki

je bil obdolžen umora zdravnika dr. Pendolo. Caruso je bil že enkrat pred poroto in je bil obsojen na smrt, sedaj pa je prišla zadeva pred višjo instanco. O slučaju smo sivočasno že poročali. Caruso je umoril dr. Pendolo, ker je bil mnenja, da je zakrivil smrt njegovega sina, ki je umrl potem, ko je dobil injekcijo antitoksina. Caruso je preživel že pet mesecev v Sing - Singu in je bil med kandidati električnega stola. Ker je zagovornik vložil prtljiv, se bavi z obtožbo, kakor omenjeno, višje sodišče. To pot je bil Caruso obtožen samo uboja in bo v najslabšem slučaju dobil 15 let ječe. Prva obsodba je bila izrečena 15. tm.

Tragična usoda je doletela 27letnega Williama Grahama iz Chicaga. Mož je vionim v blagajno nekega kinematografa, pri postu so ga za zalotili in je bil ustreljen. Njegova žena je na policijski lokale izpovedala, da je postal Graham zgolj žrtev bede. Pokojnik je bil dober in marljiv človek, toda pred petimi meseci je ostal brez službe. Skrbeti je moral za tri otroke, ker pa ni dobil nobene službe in so bili otroci lačni in sestradani, je sklenil, da izvrši vionim. Zavrnil njegov poskus pa je postal zani usodepoln in je plačal svojo smelost z življenjem.

Iz Newyorka je brez sedu izginila 18-letna hčerka milijonarja Johna Smitha. Oče je obljubil 10.000 dolarjev nagrade onemu, ki mu hčer pripelje nazaj ali da kaže podatke o njej. Zdi se, da je prišlo dekle v roke držnim izsiljevalcem, ki zadnje čase strahujejo ves Newyork. Tako je preljeta tudi žena večkratnega milijonarja Walterja Lasharia nedavno tri grozljiva pisma, v katerih zahtevajo banditi 20.000 dolarjev odkupnine.

Nedavno smo poročali, da je bil znani ameriški letalec Acosta, ki je spremljal Byrda na njegovem preokoeanskem poletu, obsojen zelo drakonično in sicer na pet let ječe, ker je z letalom preizkušal let nad mestom Naugatuck in s tem kršil postavbo. Vest, ki so je priobčili inozemski listi pa ni bila točna. Acosta je bil obsojen, vendar samo na pet dni in ne na pet let, kakor se je prvotno poročalo. Plačati je moral tudi 20 dolarjev globe.

Kljub temu, da je bila lani ameriška avtomobilska industrija v krizi in so zlasti Fordove tvornice obratovala v skrčenem obsegu, se ameriške tvornice izvozile za 400 milijonov dolarjev več voz kakor 1. 1926. Izvoz avtomobilov je bil torej rekorden.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Sobota, 18. februarja 1928, kat. ličani: Simeon, pravoslavni: 5. februarja, Do-brana.

Jutri: Nedelja, 19. februarja 1928, katoličani: Bratomilj; pravoslavni: 6. febr.

DANASNJE PRIREDITVE.

Drama: ob 16. »Sneguljica in škrtatelj. Opera: »Marta. Kino Matica: »Ljubez Jeanne Neye. Kino Dvor: »Moj prijatelj Harry. Predavanje v društvu Soča: »Kaj je in kako naslame med. Predava g. Bukovec. Predavanje v Radio klubu na velesejmu ob pol devetih.

Ples Grafike ob 20. v Kazini. Ples Grafike ob 20. v Kazini. Karneval v Moulin Rouge na Viču.

PRIREDITVE V NEDELJO.

Drama: ob 15. »Pepelka, ob 20. »Nedeljski odhidi.

Opera: ob 15. »Bajaderac. Slavčeva maskarada ob 20. v Unionu. Kino Matica: »Ljubez Jeanne Neye. Kino Dvor: »Moj prijatelj Harry. Film JKD: »Higijena v zakonu ob 11. v Kinu Matica.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Ramor, Miklošičeva cesta; Trnkoczy, Mestni trg.

Mlad ljubljanski pustolovec

Takole meseca avgusta lanskega leta je opazil stražnik za Golovcem nekega dečka plašnega pogleda in bledega obraza; zdelo se mu je, da fant nekaj skriva in se mu skuša izogniti. In res, ko je videl, da ga stražnik zasleduje, je deček hitro vrgel od sebe škafličko slaščic in majhen zvezek, v katerem je stražnik našel dolg seznam oseb.

Stražnik je zaplenil zvezek, na katerega prvi strani je bila pritisnjena štampiljka meštanske šole na Prulah z ravnateljevim podpisom. Štampiljka je nosila kaj čuden naslov: Kolo »Hajduk« I. meštanske šole. V zvezku so bila navedena imena darovalcev, večina trgovcev, ki so darovali po 10—50 Din za »revne dijakke«.

Stražnik je fanta odpeljal na stražnico, kjer je bil zaskrbljen in nato izpuščen. Pozneje je prejel akt v rešitev in poslovanje pristojni kriminalni uradnik, ki je ugotovil, da je bil ravnatelj podpis na zvezku ponarejen in da v imenu šole ni bil nihče pooblaščen za nabiranje. Uradnik je zato poslal na naslov, naveden v aktu, poziv, da se mora Stanko K., dijak II. meštanske šole, zglasti pri njem tega in tega dne. Na policiji pa so se silno začudili, ko je stopil pred uradnika popolnoma drug deček, simpatičnega in vedrega obraza, ki je zatrjeval, ko so mu prečitati ovadbo. Gospod, jaz sem popolnoma nedolžen! Nikdar nisem nabiral darov za revne dijakke!

Ko je tudi stražnik potrdil, da poklicani dijak ni njegov znanec izza Golovca, so ga odslužili ter začeli poizvedovati za praviim zlikovcem. Dolgo ga niso mogli izslediti. Nabiralac je res hodil na meštansko šolo na Prulah, toda bil je silno len in se ni hotel učiti. Stopil je pozneje kot vajenec v neko mehanično delavnico. Toda klavirno in pila mu nista bila po volji. Kupil je zvezek, ga opremil s šolsko štampiljko ter se napotil v daljni svet nabirat »darove za revne dijakke«. Pred par dnevi pa so ga prijeli orožniki v Kranju. Po zaslišanju so ga sicer izpustili, poročali pa o tem ljubljanski policijski direktor. V Kranju je napadeli nabiralac darov navedel pravo ime in tako so ga v Ljubljani dne pri aretirali in zaprli. Ime mu je res Stanko, piše pa se drugače kakor je bil prvič povedal stražniku.

»Hotel sem si z lahkoto prislužiti denar,« je pripovedoval na policiji. »Težko delo mi ne gre, ker sem preslab. V šoli sem videl, kako so z nabiralo polo pobirali darove za šolsko knjižnico. Kupil sem črke iz gumija ter napravil potem razne štampiljke.«

Premeteni, komaj 17 let stari malopridnež je res imel celo zbirko štampiljk državnih uradov, šol in raznih društev. Sam pravi sicer, da ni mnogo nabral denarja, da je nekatere darove fingiral, toda pristni podpis kažejo, da je vendarle precej nabral.

Prenočišča ljubljanskih brezposelnih

Žalostne slike življenske bede. — Brez dela, brez kruha in brez strehe. — Pribežališča v pepelu in žerjavici. — Usmiljene šupe v Mestnem logu. — Organizacija «Grča».

Obsežna dunajska kriminalistična literatura vsebuje mnogoštevilne in zanimive razprave, feljtone in romane, ki slikajo bedno življenje brezposelnih in avanturistično delovanje zločinskih tipov, živčih pod zemljo po raznih kanalih, kjer se zbirajo v cele družine in imajo celo svoje zabave, gostilne in žganjarne, nadalje življenje vseh onih nesrečnih, ki brez strehe tavajo iz ulice v ulico in si končno v najhujšem mrazu poiščejo vsaj nekoliko tople zavetje na raznih velikih smetiščih in celo v gnojiščih. O življenju dunajskih nesrečnikov imamo celo v slovenščini zanimivo in pretresljivo pisano povest Mirka Savina, ki je sam okusil grenkobo tega življenja, a je pozneje postal zaupni sluga nekega visokega avstrijskega aristokrata.

Ljubljana, ki se polagoma preobrazuje v veliko mesto, doslej še ni na zunanji kazala vse te težke socialne bede, toda na periferijah našega mesta se, žal že tudi pojavljajo žalostne socialne slike.

Smetišče za kolodvorom.

Nočni sprehod po široki, ob deževnem vremenu zelo blatni Vilharjevi cesti tja do velikega smetišča, ki se nahaja zadaj za kurilnico glavnega kolodvora, kamor že več let po prevratu odkladajo še tleči premogovi pepel ali bolj ogorko premoaga, nudi opazovalcu, ki se zanima za življenje brezposelnih, kaj žalostno sliko. Že po dnevi vlada tu težka atmosfera socialne bede. V jarno prihajajo siromašne ženske in vključeni starci s »pralicco« v rokah, ali »kopulicami«, kakor imenujejo nekateri ljubljanci male motike za okopavanje zelenjavi. Seboj prinesejo manjšo ali večjo vrečo in brskajo po odloženem premogovem pepelu ter zbirajo za kurjavo še dobre koščke premoga. Delo je naporno, ker morajo ti reveži vdihavati dušične pline, ki se razvijajo iz tlečih premogovih ogorkov.

Pogled na to ogromno maso odpadkov je nenavaden. Iz mnogih mest se vale beli oblaki plinov, pa tudi že na ravni tleh, kjer bi človek mislil, da je premog že ugasnil, se pojavljajo razpoke, iz katerih se vali dušilni dim in se napravljajo takozvane »rožice«, rumene kakor žveplo. Zdi se, kakor da bi človek stal na vulkaničnih tleh.

Prenočišče v žerjavici.

Tem nabiralcem premoga se ob mrzlih dneh pridružijo še bedni nesrečniki, mnogoštevilni brezposelni, ki iščejo tam na tlečem pepelu vsaj tople koščke. Izkopljejo si v njem jarno in se vanjo vsedejo. Tako prebijejo včasih celo dopoldne in tudi popoldne. Samo glad jih prisili, da zapuste svoje »peči« in gredo v mesto iskat po gostilnah kakih ostankov jedi.

Takoj, ko ogreje bog spanja mesto s temnočrni pajčolanom, pričenja prihajati na smetišče temne postavbe, zavite v razne krpe in prezebač si poiščejo na tlečem pepelu primeren prostorček. Nekateri prinese seboj kakšno desko, da jim ni prevroč, kajti včasih je pepel še tako vroč, da so v nevarnosti, da jim zgori obleka. Drugi se na nekoliko že ohlajenih mestih zarijejo kar v pepel. Tako prespe mrzle zimske noči. Nesrečniki, ki so iskali prenočišča po raznih hlevih, a so bili povsod preganjeni, prihajajo čisto tudi šele ob zgodnjih jutranjih urah, da si nekoliko ogrejejo od mraza premrle ude.

Opečena desnica.

Pred dnevi se je zgledil v javni bolnici 30-letni dninar Jože, prav hrust doma tam iz Notranjske v bližini Cerkljskega jezera. Prosil je za sprejem v bolnico, češ, da ima roko težko opečeno. Privpovedoval je v kratkih, pretrganih stavkih svojo žalostno usodo: — »Že več tednov sem brez posla. Včasih si kaj zaslužim kot težak na glavnem kolodvoru. Nekaj dni pa sem že brez vsake pare, brez strehe in lačen. Z drugimi tovariši sem se šel pred dvema dnevoma na smetišče gret, ker me je jutraj zelo zeblo in sem se od mraza kar tresel. Skopal sem si jarno, se vanjo vsedel in zadremal. Desno roko sem po nesreči stegnil ven in jo položil, kjer je bilo zelo toplo. Nisem slutil, da je tam še huda žerjavica. Ožgal sem si desno roko.«

Srečniki v hlevih.

Večina brezposelnih, ki imajo poznanstvo z raznimi hlapci in hlevjarji, je toliko srečna, da prespi mrzle noči po hlevih in po kozolcih v senu. To tovariši zavidajo. A hlapci so tudi toliko previdni, da nočejo sprejeti pod streho vsakogar; navadno svojih uslug tudi ne dele zastoni, temveč zahtevajo kot plačilo vsaj steklenico »ta grenkega«, ki je pa mnogi brezposelni ne zmorejo.

Hoteli v Mestnem logu.

Cel sprevod brezposelnih se zvečer pomika tudi v Mestni log. Tu imajo pri raznih šupah odtrgane deske, skozi katere zlezajo notri na seno. Tam vlada čisto prava idila. Pomešani so moški in ženske. Od časa do časa priredi ljubljanska policija lov na te nesrečnike, ker računa, da bo dobila med njimi tudi kakšne zločinske tipe.

Toda to se zgodi le redkokdaj, kajti ti tipi se znajo mnogo bolje skrivati. Policija dobi običajno med njimi le nesrečnike, ki so zakrivila kak policijski pregrešek in so bili obsojeni na denarno kazni ali pa na večdnevni policijski zapor.

Angelca in enajst kavalirjev.

V četrtek okoli 6. zjutraj je policija vprizorila racijo po šupah v Mestnem logu. V mnogih je bilo vse mrtvo, niti ene duše. Stražniki z detektivji so končno prišli v veliko Marčanoovo šupo. Potihoma z električnimi svetilkami v rokah so vstopili v šupo. Na videz je bilo na senu vse mirno. Le neko hropenje in smrcanje je bilo slišati. Šli so na vrh sena in začeli drezati v seno. Kmalu se je začel žalosten glasek: — »Av, av, boli! Pusti me, baraba!«

Bil je to nežen ženski glasek nesrečne Angelce, ki živi od svobodne ljubezni in noče delati. Izvlekli so jo iz sena in Angelca je kar vztrepetala, ko je pred seboj zapazila množico postav. Preiskopali so dalje in kmalu so iz raznih lukenj privlekli 11 nesrečnikov. Postavili so jih zunaj šupe v vrsto in začeli drugemu za drugim pretipavati obisti.

Odgovori so bili skoro pri vseh enaki: »Ta in ta sem. Delavec. Sedaj že dolgo časa brez posla. Preživljam se, kar zaslužim mimogrede. V šupi stanujem že več dni.«

»Kako je prišla ta ženska k vam?«

»Ah, to Angelco že vsi poznamo. Naša prijateljica je. Pri nas prenoči. Nocoj je prišla pozno v šupo. Začela je živigati in nato prositi, da jo potegnemo gori vrh sena, da ne bi zmrzovala na tleh.«

Od teh enajstih je policija pridržala samo 4, ki so bili zasledovani radi raznih policijskih deliktov, a druge je izpustila. Tudi Angelca je morala romati v policijske zapore.

Samopomožna organizacija brezposelnih.

Nekateri brezposelni so si ustanovili vzajemnosporno organizacijo, ki so ji nadeli lepo in pomembno ime »Grča«. Organizacija ni zapisana pri oblastvih in nobenih registrih, a kljub temu prav lepo uspeva. Grčari so svojo organizacijo, ki je omejena na gotovo število članov, zelo ponosni. Nimajo pisanih društvenih pravil, toda veže jih borba za življenje. Društveniki se zbirajo vsako jutro tam pod staroslovnim kostanjem na Vodnikovem trgu. Predsednik »Grče«, star in v delu onemogel mož, prešteje svoje zveste in nato izda kratko dnevno povelje, ki ukazuje, koliko članov si mora ta dan brezposelno in za vsako ceno poiskati dela in zaslužka. Ostali potem čakajo na dobro srečo in na drobtinice, da ponekod kako blago gospodinjam na dom. Zvečer se zopet zbera pod kostanjem. Na delo odhajajoči se vračajo in veselega obraza izročajo predsedniku gotov delež od zaslužka. Nato gredo oni, ki so bili čez dan prosti, po gostilnah, da si nakupijo kakih ostankov jedi in kruha, kajti Grčari so toliko ponosni, da jih je sram berati.

Ko je ves preskrbljeno za želoce, jo mahnejo na dalmatince v znano dalmatinsko klet. Tam razvijajo živahne politične debate. Grčari se namreč zanimajo tudi za vladno krizo in so te dni prav podrobno razpravljali, kdo vse bo minister. Mnenja pa so, da je prav vseeno, kdo bo, saj so »vsi glih«.

Ljubljanske dnevne dogodke pa bolje poznajo, kakor marsikateri meščan.

Tako je življenje ljubljanskih brezposelnih, grenko in polno težke borbe za skromen in trd košček vsakdanjega kruha.

Gospodarska in študijska potovanja v letu 1928

V tekočem letu priredi Gospodarski Provit naslednja potovanja:

1. Po Balkanu od 4. do 15. aprila. Ljubljana, Zagreb, Beograd, Niš, Caribrod, Sofija, Svilengrad, Carigrad. Nazaj po Črnem morju v Konstantino, Bukarešto, Subotico, Zaober, Ljubljano. Stroški za vožnjo v III razredu brzovala oziroma II razredu parnika, prehrano in prenočišče ter orientacijsko vožnjo znašajo 4000 Din. Prijave se sprejemajo do 1. marca.
2. Salzburg — München od 25. do 30. maja. Ogledovanje vseh znamenitosti v obeh mestih. Stroški za vožnjo, prehrano, prenočišče, muzeje in orientacijske vožnje znašajo 1500 Din. Prijave do 5. aprila.
3. Ljubljana — Dunaj — Budimpešta od 1. do 7. julija. Od Dunaja do Budimpešte s parnikom po Donavi. Ogledovanje vseh znamenitosti. Stroški za vožnjo, prenočišče, prehrano, orientacijske vožnje in muzeje znašajo 1500 Din. Prijave do 15. maja.
4. Italija, Francija, Švica od 16. do 28. julija. Ogled Milana, Genova, Nize, Marseille, Pariza, Zeneve. Stroški za vožnjo ter

muzeje znašajo 3000 Din. Prijave do 15. maja. Programi in natančnejši podatki se dobe pri družbi »Gospodarski Provit«, Ljubljana, Realskega cista 13. 171-n

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

- Drama:
Začetek ob 20.
19. febr., nedelja: ob 15. Povelja. Mladinska predstava. Izv. — Ob 20. Nedeljski oddih. Izv.
20. febr., ponedeljek: Nedeljski oddih. D.
21. febr., torek: Zaprt.
22. febr., sredo: Hamlet. Gostuje g. Edvard Kohout. Član Narodnega divadla v Pragi. Izv.
- Opera:
Začetek ob pol 20.
19. febr., nedelja: ob 15. Bajadera, opereta. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv.
20. febr., ponedeljek: Zaprt.
21. febr., torek: ob 16. Zmagovalca oceana, opereta. Znižane cene. Izv.
22. febr., sredo: Zaprt.
23. febr., četrtek: Marta. A.

Celjsko gledališče

V sredo 15. t. m. se je vršil v tukajšnjem gledališču II. umetniški plesni večer Erne Kovarčeve. Spored je bil razen treh več od prvega plesnega večera znanih točk nov, in še dokaj spretno sestavljen. Erna Kovarčeva je znova potrdila, da je resno stremela, sicer še nekoliko mlada umetnica, ki pa še vse kipi in vre v nji, in še ni izorela do svojega pravega jaza. In to niti ne bi bila še mogla v svoji starosti; to pa, kar kaže zdaj, daje jamstvo, da bo mlada umetnica v svoji umetnosti dosegla precejšnjo stopnjo, ker je zelo nadarjena in ambiciozna. Topot mi je še bolj ugajala kot prvič. Zdelo se mi je, kot da bi bila bolj študirala svoj spored, ni bilo toliko improviziranja — kar ne napravi kar najboljšega vtisa — kakor zadnjič. — Zopet se je pokazala Erna Kovarčeva največje v groteski, kar je dokazala v Steiner-Viragovi »Anjuški« in v dveh točkah modernega jaza. S čimer pa nikakor nečem taliti, da ni tudi v ostalih točkah sporedo zelo dobra. Naj jo še omenim v Straussovi »Libeli« in v Čajkovskega »Chanson triste«, kjer je kazala zelo intenzivno doživljanje. Poleg nje je tudi nastopila učenka iz njene šole, Tatjana Mravljakova v narodni pesmi »Slišala sem pitloko peti« in žela mnogo priručnega priznanja. Morda je zadela Kovarčeva z interpelacijo te točke na struno, ki bi za njo res bilo škoda, da bi utihnila!...

Insceniral je ves spored akad. slikar Modic na par mestih mnogo bolj nego poslednjič. Tako so mi ugajale slike »Libela«, »Chanson triste« in popolnoma moderna in originalna inscenacija »Jaza«, kjer je kazal razumevanje sodobnega duha. Na klavirju je spremljal precizno, a mestoma šablonsko, g. Vondrašek. Erna Kovarčeva je bila deležna šopka in burnega priznanja. Dijaški parter se je oglašil kot običajno! D. G.

Gostovanje češkega dramskega prvaka v ljubljanski drami. V sredo, dne 22. t. m. gostuje v ljubljanski drami član praškega Narodnega divadla, odlični dramski igralec gospod Edvard Kohout. To je prvo gostovanje češkega dramskega igralca v poslednjih letih na našem odru. Odlični gost nastopi v naslovni vlogi Shakespearijeve tragedije »Hamlet«. Predstava se vrši izven gledališkega abonmaja. Cene običajne dramske.

Nedelja v ljubljanskem gledališču. V nedeljo so v Ljubljani tri gledališke predstave, v drami popoldne ob 15. mladinska predstava »Povelja«, ob 20 pa komedija »Nedeljski oddih«. Opera pa vprizori ob 15. opereto »Bajadera« v običajni zasedbi. Cene za opereto predstavijo so znižane-ljudske.

Nedelja v mariborskem gledališču. Popoldne ob 15. uri se vrši priljubljena otroška igra »Povelja«, ob 20 uri vesela in zabavna opereta »Takrat v starih časih...« pri zelo znižanih cenah.

O rumunskem pevskem zboru »Kantarea - Romaniei«, ki trenutno koncertira po Franciji in zgornji Italiji, prinašajo tamošnji največji dnevnik najlaskavejše ocene. Močno naglašajo skladnost zboru, njegov izvrsten glasovni material ter izredno visoko umetniško podajanje, kar je brez dvoma zaslugu odličnega dirigenta g. M. Boteza. Zbor izvaja na svojem ljubljanskem koncertu izredno bogat tridenesni spored. V prvem delu polje razne duhovne skladbe, v drugem delu prinaša nekatera dela nemunskih skladateljev kakor Mokranjca, Munioska in Beethovna in v tretjem delu pa izključno rumunske skladbe predvsem tipične rumunske plesne. Brez vsakega dvoma je, da bo koncert izredno zanimiv in prepričati smo, da bo poset občinstva tudi zelo mnogoštevilen. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Klavirski koncerti gđ. Jadvice Počemelove se vrši dne 1. marca t. l. v Filharmonični dvorani. Podrobni spored objavimo prihodnjé.

Rumunski koncert v Ljubljani. Ponedeljski koncert (20. febr.), ki ga priredi v uniojski dvorani rumunski pevski zbor »Kantarea - Romaniei«, bo za Ljubljano zanimiv v prvi vrsti radi tega, ker prinašajo gosti s svojim nastopom glasbeno literaturo sosednega nam naroda, ki je za nas popolnoma nepoznana — nova. Na koncertnem programu je več kot polovica točk iz rumunske literature in tako bo imelo naše občinstvo najlepšo priliko spoznat ibistvo glasbe Rumunov. Zbor nastopi v rumunskih narodnih nošah in v imponentnem številu preko 100 pevcev in pevki pod vodstvom svojega zborovodje Marcela Boteza, ki je generalni nadzornik vseh glasbeno - šolskih institucij v Rumuniji. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

»Dobri vojak Svejk« na mariborskem odru. Ze koncem tega tedna pride na vrsto letošnji dramski slager: »Dobri vojak Svejk«, ki pravkar pričena svoj triumfalni pohod po svetu. Da bo imel v Mariboru gotovo zelo velik uspeh jamči osebja g. Daneča, ki igra naslovno vlogo, režira pa g. Kovč.

Darvita za spomenik kralju Petru Osvoboditelju!

Stanovanjska kriza in stanovanjska zaščita

Trije značilni dopisi iz krogov stanovanjskih interesentov. — Argumenti za in proti podaljšanju stanovanjske zaštite.

Uredništvo našega lista prejema neprestano mnogoštevilne dopise tako iz vrst hišnih lastnikov kakor iz vrst stanovanjskih najemnikov o vprašanju podaljšanja stanovanjskega zakona in odpavi stanovanjske bede v Ljubljani. Nemogoče je, da bi sprito pomanjkanje prostora mogli objaviti vse te dopise in želje posameznikov, nekatere najbolj značilne pa danes podajamo, ker pač predstavljajo mnenje velikega kroga enakih interesentov.

Kaj pravijo hišni gospodarji?

Od hišnega posestnika smo prejeli daljše pismo, iz katerega posnemamo med drugim naslednje:

Hišni gospodarji dobro vemo, kako hudo je iskati stanovanje, saj smo bili sami najemniki. Da bi zaščitili res šibkejšo stranke, smo sklenili, da bomo oddajali stanovanja pred vsem tistim poročencem, ki stanujejo sedaj kje daleč na periferiji mesta ali pa celo zunaj mesta v novih hišah ter morajo plačevati za majhno sobico in kuhinjo po 450 do 500 Din mesečno. To so večinoma mladi poročenci z majhnimi plačami, ki so veseli, da so sploh pod streho, čeprav morajo polovico svoje mesečne plače dajati gospodarju za stanovanje. Večina teh revežev je šele začetnikov, ki imajo mnogo manjše plače kakor pa stari državni uslužbenci, ki so imeli ob trikrat večji plači doslej na razpolago zaščitena stanovanja.

Znano je, zakaj so stanovanja v novih hišah draga. Vsekoli, ki je gradil novo hišo, se je več ali manj zadolžil in umerno je, da se od njega ne more zahtevati, da bi oddajal stanovanja za par kovačev na mesec. Resnica pa je, da so v starih hišah imeli doslej cenejša stanovanja po večini boljše situirani ljudje. Kako veseli bodo najemniki v novih hišah, če bodo sedaj lahko dobili stanovanja v starih, kjer bodo plačevali več kakor polovico manj.

Tudi jaz sem odpovedal stanovanje dva strankama v svoji hiši. Eno stanovanje ima državni uslužbenec z mesečnim dohodki 2500 Din, razen tega pa uživa njegova žena še pokojnino od tobačne tovarne. Res je, da ima šest otrok, od teh pa sta dve šivilji, eden je strojni tehnik, ena hči je poročena z državnim uslužbencem in samo dve hčeri se hodita v šolo. Dejansko stanujeta dve družini v enem samem stanovanju, obstoječem iz ene sobe in kuhinje, za kar plačujejo mesečno le par kovačev. Taka stranka, ki ima več dohodkov, naj si poišče stanovanje drugod. Ali bi ne bilo kršitveno pravično, če bi pomagali pred vsem tistim revežem, ki so v resnici potrebni. Doslej so bili zaščiteni samo eni sloji.

V »Slovenec« se je pred dnevi pritoževala nad hišnimi gospodarji soproga nekega državnega uradnika, ki ima z mesečno plačo 2900 Din in petimi družinskimi člani stanovanje, obstoječe iz 3 sob, 1 kabineta in kuhinje. Dotična gospa navaja, da je isto stanovanje veljalo pred vojno 100 K, sedaj pa mora zanj plačevati 1500 Din četrtletno oziroma 500 Din mesečno. Ali ne ve morda dotična gospa, da mora mogote naveden železniški ali poštni uslužbenec plačevati v novih hišah za malo kuhinjo in sobico prav toliko ali pa še več. Če je ženi državnega uradnika stanovanje štirih sob z kuhinjo za 500 Din mesečno predrago, zakaj si pa ne poišče potem manjšega in ne prepuusti sedanjega drugemu, ki bi ga prav rad plačeval? Naj si ogleda reveže, ki nimajo 2900 Din dohodkov, pa stanujejo kje daleč v Zeleni jami, Metah ali pa na Posavju v mokrih kletih novih stavb, in se bo prepričala, da plačujejo mnogo več kakor pa ona. Krivično bi bilo, ako bi se stanovanjski zakon zopet podaljšal za stare najemnike. Zakaj naj bi reveži z majhno plačo plačevali mnogo več za 30 do 40 odstotkov višjo najemnino kakor pa stranke z višjo plačo v starih hišah?

Neki drugi hišni gospodar nam piše: Stanovanjski zakon je krivičen, ker odvzema hišnim gospodarjem pravico do svobodnega razpolaganja s svojo lastnino. Kar se tiče pritožb, da ljudje ne zmorejo zahtevati najemnin, pripominjam naslednje: So slučaji, v katerih družine z 8-10 člani plačujejo mesečno po 50, 100, ali 150 Din za stanovanje, kar jim je veliko preveč. Na drugi strani pa posedajo v gostilnah od jutra do večera in se jim ne zdi nobenega denarja škoda. Tudi tolaže let in otrok jim ni sode predloge. Se nikdar ni bilo, da bi se delavec in gospod enako oblačila. Danes se pa delavec ne loči več od gospodarja. Zato prosim gospodo na magistratu, naj se ne poteguje samo za najemnike, ampak tudi za gospodarje. Koliko mora kakšen gospodar prestopi od strank! Marsikak gospodar si je pri ustih odtrgal, da si je lahko sezidal dom, ki mu ga danes hoče uničiti tuja roka. Vsakemu svoje!

Kaj pravijo obrtniki?

Obrtnik nam piše: Ze pred par leti so se obrtniki in trgovci izrekli od stanovanjske zaštite, v kateri so ostali samo še državni in privatni nameštenci ter delavci. S tem se je dokazalo popolno nerazumevanje položaja obrtnikov, ki so jim hišni posestniki navili cene za stanovanja in obratne lokale, kolikor je sploh bilo mogoče. Nekemu obrtniku v Celju se je določila najemnina za stanovanje 2 sob in 1 kabineta l. 1922 od stanovanjskega urada na 225 kron, ob dovoljenem zvišanju l. 1923, je zvišal hišni lastnik najemnino za isto stanovanje na 200 Din mesečno. l. 1925, pa na 1058 Din mesečno. Za obratni prostor je bila l. 1920, sporazumno določena najemnina na 250 kron, ki je bila zvišana do leta 1927, na 1300 Din. Za lokal, v katerem je mesnica, je obrtnik plačeval v mirnem času 10 kron, danes pa plačuje 800 Din mesečne najemnine. Takih slučajev bi se dalo nešteto navesti. Omenim naj gorostasen slučaj, ki dokazuje, kako se trži s poslovnimi lokali. Tako je n. pr. v Celju letos plačal trgovec hišnemu gospodarju 40 tisoč Din samo za to, da vrže stare stranke na cesto, razen tega pa se je obvezal plačevati do 2000 Din mesečne najemnine za 10 let. Ni čudno, ako se v takih razmerah mala obrt ne more razvijati, ker se na tak nezasičen način uničuje. Če bi se podaljšal stanovanjski zakon, bi bila največja krivica, ako bi se poleg nameštencev ne zaščitila tudi mala obrt. Krivično je tudi, da se med male obrtnike prištevajo samo oni, ki ni-

majo nobenega pomočnika. Obrtnik, ki dela sam, je dostikrat na boljšem kakor drugi, ki ima po enega ali dva pomočnika, in sicer zaradi tega, ker dela nemoteno, dočim se mora s pomočniki neprestano zadrževati, tako da njegovo delo ne pride več direktno v poštev. Delavce mora plačevati, prispevati zanje v bolniško blaginjo, plačevati mora tudi njihove davke tako, da ima manj zaslužka, kakor če bi delal sam. Nepoznanje obrtniških razmer dokazuje tudi dejstvo, da so se izrekli od zaštite celo oni, ki imajo več kakor enega vajenca. Dokazano je, da vajenec v današnjih razmerah ne more niti toliko zaslužiti svojemu mojstru, kolikor izgubi mojster na času z učenjem. Pri zaščiti nižjih slojev bi se ne smelo pozabiti na malega obrtnika, ki nima stalnega dohodka, s katerim bi mogel računati, temveč je odvisen od sreče, ki dostikrat odreče, vsled česar je izpostavljen največji bedi.

Kaj pravijo najemniki?

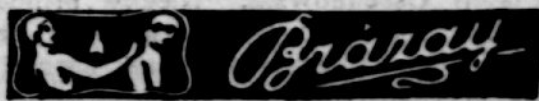
Soproga državnega uradnika nam piše: S 1. majem bo ukinjena vsaka zaštita stanovanjskih najemnikov. Reklo se je, da bo z odpravo zaštite stanovanjskih najemnikov stanovanjska beda čim prej odpravljena, ker bodo ljudje prisiljeni graditi nove stanovanjske hiše. Razmere kažejo, da so bile te trditve neutemeljene. Vprašam, kje so danes tista stanovanja, ki bi jih potrebovali stanovanjski najemniki, katerim so bila stanovanja odpovedana s 1. majem? Kje so tisti hišni gospodarji, ki se ne branijo oddati stanovanje družinam z več otroki? Kamorkoli pride človek povprašat za stanovanje, povsod je prvo vprašanje, koliko ima kdo otrok. O kakem socialnem čustvovanju sploh govora ni. Očelje in matere begajo te dni po mestu od gospodarja do gospodarja, da bi dobili streho za svojo družino, ves trud pa je zaman. Danes so tisti, ki vzgajajo državno zdrave sinove s težkim trudom, najbolj tepeni. Kje so ostali danes tisti, ki so napovedovali, da bo z ukinitvijo stanovanjskega zakona dovolj stanovanj na razpolago? Najbolj obupen je položaj državnih uslužbencev in sploh vseh ljudi z malimi plačami. Uboge žene, ki še dosej niso vedele, kako naj bi obračale majhne pare, ki jih prejemale ob pričetku meseca, imajo sedaj še to skrb, da jih bodo 1. maja vrgli z otroki vred na cesto. Resnica je, da je pomanjkanje stanovanj ogromno in da večina hišnih najemnikov ne zmore najemnin, ki jih zahtevajo za morebitna razpoložljiva stanovanja. Povsem je jasno, da je treba v tem pogledu kaj ukreniti oc strani države, ker se ne more računati na »socialno čustvovanje posameznikov, tem manj, ker je vsakdo sebi najbližji. Ako pa trpe cel sloji in stanovi, je potrebno, da se morajo interesi posameznikov podrediti interesom večine vsaj za toliko časa, dokler se razmere toliko ne zboljšajo, da ne bodo ogroženi cel stanovi in da ne bodo propadale cele družine zaradi tega, ker doslej policiane oblasti niso storile v polni meri svoje dolžnosti. Državni uslužbeni niso krivi pomanjkanja stanovanj in zato je tudi krivično, ako se hoče vse posledice nezadostne stanovanjske akcije države in drugih javnih stanov prevriniti nanje. Kdor čuti socialno, mora zahtevati stanovanjsko zaščito za najbednejše.

Novе knjige in revije

»MLADI KEMIČ«. Znanstvena knjižnica je izdala knjigo »Mladi kemič, ki je v prvi vrsti namenjena osrednjemušolskemu dijaku. Knjiga ima nalogo, da vzbudi pri mladini smisel za praktično raziskovanje in za gojenje prirojene moči težnje po ročni izurjenosti. Obsega dva dela. V prvem je na 100 straneh z opisom številnih poskusov podan uvod v anorgansko kemijo, v drugem delu pa je na 30 straneh razložen suhi in mokri način kvalitativnega raziskovanja enostavnejših spojin. Kemijska je danes ABC vseh tehničnih prirodoznanstvenih ved. Po novem učnem programu vseh šol je tudi pri nas pouku o kemiji odmerjeno več pažnje nego do sedaj. Zato bo »Mladi kemič« koristil zlasti srednješolcem, pa tudi učencem višjih šolskih razredov in gojencem meščanskih ter raznih gospodarskih in strokovnih šol. Knjigo je spisal priznan strokovnjak prof. Maks Prezelj, cena elegantno vezani knjigi pa je 42 Din.

»BEG Z MILIJONCI«. Tiskovna zadruga je izdala humoristični detektivski roman »Beg z milijonci«. Roman, ki je izredno zanimiv, pisan živo in plastično, opisuje borbo slovenskega Američana, tatui iz Lubezni in hvalečnosti, ki ga preganja slavni ameriški detektiv Dodd. Američan preganja Slovence po vseh državah in kontinentih, po morju in po suhem, toda Jack Bell ali Ivan Belič mu vedno znova uide izpred nosa. Avtor segava in pikantno opisuje Bellove ljubavne avanture, njegove doživljaje z lepo in prekrasno ženko Polly, drastično podaja doživljaje v angleških, nemških in ruskih ječah, živo in fantastično je popisano življenje na prekmorskih parnikih, v mondenih kopalnicah, vele-mestih itd. »Beg z milijonci« je bil že ufilmljen in zato bo pač zanimaj vsakogar, tako moškega kakor ženske. Knjiga z lepo naslovno sliko stane broširana 35, vezana pa 45 Din. Naroča se v upravi »Jutrac« in jo tolo priporočamo.

BANKARSTVO. Prejeli smo januarski zvezek velike ekonomske revije »Bankarstva«, ki vsebuje tudi to pot aktualne zadeve. V uvodniku tretja L. Kostar vprašanje naših državnih dolgov. Svetovni M. Rašić se bavi z našimi turovskimi odnosi z Nemčijo, veliki župan Božovič poroča o »Ekonomskega stanju na Kosovem«, Petar Teslić o gospodarski situaciji države, dr. Nikola Rugger o aktualnih komunalnih problemih, dr. Vidan O. Blagojević se bavi s finančnim zakonom za leto 1928-29. ing. Cutoković o Strojarskih organizacijah dela. Josip Seja o Industrijskih problemih fin. minister dr. B. Markovič razpravlja o državnem proračunu prof. Mirko Kus - Nikolajev o problemih komunalne politike in dr. Piner o stabilizaciji lire itd. Naročnina na Bankarstvo znaša letno Din 250, naroča se pa v Zagrebu, Markova ulica 30. Dr. T.

Moda

Dva vzorca elegantnih promenadnih oblek

Josefina Baker o ženski lepoti

Znamenita plesalka Josefina Baker, ki se mudi zdaj na Dunaju, od koder namerava odpotovati v Prago, je napisala svoje spomine, katere je priredil za tisk francoski pisatelj Marcel Sauvage. Bakerjeva govori v svojih spominih tudi o ženski lepoti in o svoji kuhinji.

Prav nič me ne zanima, pravi zamorska plesalka, kakšne vrste pudra, toaletnih vod in kosmetičnih sredstev pošiljajo na trg razne parfumerije. Zdi se mi, da kosmetična sredstva ne vplivajo dobro na žensko kožo, marveč nasprotno, da ji celo škodujejo. Damam, ki hočejo biti lepe, priporočam naj čim več plešejo. Plesati je treba z navdušenjem in tako temeljito, da se pošteno spotimo. Po takem plesu se dobro spi, a spanje je najučinkovitejše sredstvo za lepe oči. Dame, ki jim je kaj ležeče na tem, da ohranijo nežno, lepo polt, naj spe nage. Vsako lepoticenje mora biti naravno. Najboljša toaletna voda je navadna deževnica. Vsaka dama, ki neguje svojo kožo, mora imeti vedno pri rokah deževnico, ki je za umivanje in negovanje kože najboljša.

Kopati se je treba večkrat na teden, po možnosti vsak dan v topli vodi. Enkrat na mesec se je treba kopati v vroči vodi. Obraz si je treba umiti zjutraj in zvečer z vodo, v kateri pustimo četrt ure vreli laneno seme. Na ta način pripravljena toaletna voda je najboljšo sredstvo za ohranitev lepote. Zelo učinkovito sredstvo za ohranitev lepote kože je pomarančni ekstrakt, razredčen s kolinsko vodo in tri četrti vrele vode. Bananova voda nam pomaga odstraniti iz obraza pege in gube. Pet do šest banan razrežemo in namočimo v čistem alkoholu. Ko čez nekaj dni alkohol izhlapi, prilijemo še malo vode in pustimo stati še nekaj dni. Nato filtriramo to vodo in se umivamo z njo vsak večer. Dama, ki hoče imeti lepo barvo obraza in vratu, si lahko pomaga z vrtno jagodo. Jagodo zmehča in si namaže z njo čelo, obraz in vrat. Na ta način

postane koža lepo rožnata. Zelo blagodejno vpliva na kožo sok breskve, grozdja ali sveže fige.

Katere ženske so moškim všeč

Okus žensk in moških je različen. Ženske, ki se ravna samo po svojem okusu in se ne znajo prilagoditi moškemu okusu, imajo pri moških večinoma malo sreče. Večina žensk misli, da iščejo moški pri ženskah v prvi vrsti lepoto. Znana angleška pisateljica lady Kitty Vincent je poizkusila moške, naj odgovorijo, katere ženske so jim najbolj všeč. Na podlagi teh odgovorov je prišla do zanimivega zaključka, da lep ženski obraz pri moških ne igra nobene vloge. Moške privlači nekaj drugega, nekaj, kar z lepoto nima nič opraviti. V teoriji občudujejo moški lepe ženske nožice, lepe obraze, fino polt, nežne ročice itd. Če srečajo tako žensko, so morda na prvi pogled navdušeni zanj, vendar se pa redko zgodi, da bi se z njo poročili.

Žene, ki so igrale v družbi odlično vlogo, niso bile lepe. Kleopatra v resnici ni bila črnooka žena lepe postave, marveč majhna, slabotna in pretrga, nego lepa. Marija Stuart sploh ni bila lepa. Najčudovitejša žena, ki sem jo kdaj poznala, pravi Kitty Vincent, je bila debela dama, grde polti in nenavdno grdih nog. Toda moški so kar noreli za njo. Nihče točno ne ve, kaj vleče moške k ženski, gotovo pa je, da tu ne igra glavne vloge lepota. Lepa ženska se seveda svoje lepote zaveda, in samozavest poveča njene čare. Ženske lahko mirno opuste vsa kozmetična sredstva, ker so že ustvarjene tako, da lahko zapišejo lepe moške.

Zanimiva je tudi sodba lady Vincentove o tem, kakšna dekleta si izbirajo moderni moški za žene. Smisel za gospodinjstvo, skromnost in varčnost ne igra več odločilne vloge. Moški zahteva zdaj od dekleta, da zna dobro plesati, da se zanima za sport in da v družbi ni

dolgočasna. Redki so moški, ki se zanimajo za skromna, varčna in v gospodinjstvu dobro verzirana dekleta. V teoriji si moški morda žele dobiti take žene, v praksi se pa zabavajo z dekletimi, ki rada hodijo z njimi na izlete, ki plešejo in goje sport. Navadno se s takimi dekleti tudi poroče.

Za in proti slamniki

Kakor glavnik, vlasnice in slični okraski za lase, tako je postal zadnja leta tudi slamniki žrtev mode. Slamniki je izpodrinila fina klobučevina pri damah in tudi pri gospodih. Radi tega je nastal v slamnikiški industriji velik zastoj, najbolj pa so bile radi tega prizadele italijanske tvornice slamnikov. Cvetočia italijanska slamnikiška industrija je trpela velikansko škodo, zlasti pa je bilo prizadeto prebivalstvo iz okolice Florence, čigar glavni vir dohodkov so bili baš slamniki.

Letos pa namerava pričeti Italija z energično propagando za slamnike in zlasti svoje slamnate artikole še bolj uveljaviti na inozemskem trgu. Propaganda, s katero skušajo Italijani zainteresirati inozemstvo za svoje slamnate izdelke, je vsekakor originalna. Tako prejme vsak udeleženec letošnje olimpijade v Amsterdamu v dar lep slamniki. Vsi atleti, ki bodo v sprevedu, bodo nosili na glavi slamnike italijanske provenienice.

Tajnik fašistovske stranke Turati je te dni razposlal vsem zveznim tajnikom posebne okrožnice, v katerih jih opozarja, da je treba letos izvesti »boj za slamniki«. V okrožnici navaja, da je treba italijansko slamnikiško industrijo sanirati. Modo je treba revolucionirati in ustvariti nove okusne modele slamnikov, ki naj osvoje vso publiko. Fašisti bodo torej letos izvedli obširno propagando za slamnike in svojo industrijo.

Na drugi strani je pa zanimiva vest, da se proti slamniki bori tudi Italijani sami. Ko je slamnikiška industrija propadala, je industrija klobučevine zaznamovala ugodno konjunkturo. Renomirani italijanski klubiki »Borsalino« in drugi so se prodajali v veliki množini. Zato se tvorničarji klobučevine upravičeno boje invazije slamnikov in so istotako pričeli z veliko kampanjo za klobučevino.

Proti kratkim krilom

Kolena so ostudna, pravijo lastniki londonskih modnih salonov svojim odjemalkam. S tem hočejo izpodrinuti kratka krila. Toda doslej se jim to še ni posrečilo, dasi so skušali že pred dobrim letom uvesti daljša krila. Angležinje so navdušene za sport in zato radi nosijo krila, v katerih se lahko svobodno gibljejo. Niti na misel jim ne pride, da bi opustile kratka krila. Ker jih podpirajo v tem tudi Američanke, ki tvorijo tri četrtine odjemalk londonskih in pariških salonov, se morajo lastniki modnih salonov hočeš nočeš ukloniti njihovim željam.

Tudi Pariz je začel ofenzivo proti kratkim krilom. Vprašanje je seveda, če bo uspešen. Ugotovilo se je, da podpira dolgo vladanje kratkih kril še en važen činteli, da so namreč kratka krila cenejša nego dolga. Pariz je znižal cene za 20 odstotkov in London mu je takoj sledil. Lastniki pariških in londonskih modnih salonov pravijo, da se rabi za kratka krila manj blaga, kakor za dolga. To je sicer res, toda kratka krila bi se najbrž ne pocenila, če bi šlo samo za to. Tako ljubozni do bližnjega lastniki modnih salonov gotovo nimajo. Pravi vzrok itoj drugje. Kratka krila in kostumi imajo enostaven kroj tako, da jih ni težko kopirati. To se dela v velikem obsegu in zlasti v ameriških modnih salonih prevladuje moda kopiranja pariških vzorcev. Ker so kopirane obleke najmanj za 20 odstotkov cenejše, se zadovoljujejo elegantne Američanke tudi z ameriški kopijami. Da preprečijo to konkurenco, so pari-

ški modni saloni cene znižali in računajo, da bodo Američanke dajale prednost pariškimi izdelkom. Pariški krojači so torej znižali cene zato, da si ohranijo ameriške odjemalce.

Pariz - moderni Babilon

Žarišče civilizacije in napredka. — Potreba podrobnega spoznavanja francoske kulture. — Velikani francoskega naroda.

Pred svetovno vojno je napisal ugleden poljski književnik Gasierovski lepo in interesantno knjigo pod imenom »Moderni Babilon«, v kateri je svojemu narodu predstavil in opisal sedanji Pariz in francoski narod. Širokemu tujemu svetu je znan Pariz kot središče razkošja, lahkomiselnosti in lahkega življenja. O Parizu in iz Pariza so se čitale ne samo po poljskih nego tudi po naših in po raznih drugih listih večinoma le poročila o senzacijskih in škandalnih, vsled česar si je svet ustvaril o Parizu sliko, da je »moderni Babilon«. Duhoviti poljski pisatelj je dokazal v navedenem delu, da je ta slika popolnoma napačna in da Pariz ni noben »moderni Babilon«, nego veliko ognjišče civilizacije in napredka, žarišče vseh naprednih idej za ves svet, ogromno moralniško dela, ki se vrši po natančnem sistemu, veliki rezervuar kulturnih, moralnih in materialnih sil. Svetovna vojna je pokazala, da je duhoviti poljski pisatelj imel prav. Francoski narod je iznenadil ves svet s svojo energijo in silo ter doprinesel jasne dokaze, da ni degeneriran narod, ki umira in propada.

Med Slovenci je bilo pred vojno jako malo ljudi, ki so se zanimali za Francoze in Francijo, a tudi to zanimanje je bilo zelo enostransko in se je omejevalo na proučevanje francoskega jezika in slovstva. Po vojni je Francija stopila na prvo mesto modernih narodov ter imala naš narod in naša država z njo zelo tesne stike. Toliko večja je potreba, da poznamo ta genjalni narod, s katerim se kulturni človek sreča na vsakem koraku, od prave strani. Neoprostljivo je, da smo pred vojno poznali Pariz samo kot moderni Babilon, sedaj pa je poznavanje Francije in francoskih razmer se mnogo bolj potrebno in to poznavanje se ne sme omejiti samo na jezik in na slovstvo. Žal, francoska književna dela pri nas niso še pristopila širokim slojem, ker so tudi preveč specijalna, namenjena predvsem francoskemu občinstvu, ki že dobro pozna domače razmere. Nam je treba v prvi vrsti del, ki bi pojasnjevala francoske razmere našemu občinstvu takorekoč od početka in v velikih obrisih, takih del pa imamo še zelo malo.

Nedavno je izšla v Beogradu knjižica g. Koste Petroviča, ki izpopolnjuje nekoliko to veliko vrzel v našem slovstvu. Naslikal nam je portrete sedanjih velikih francoskih državnikov in s tem podal tudi sliko političnega razvika francoske republike sedanjega časa. V vsaki številki našega dnevnega časopisa srečujemo imena kakor na pr. Raymond Poincaré, Aristide Briand, Paul Painlevé in druga, velika večina čitatelev pa ne ve ničesar o mozh, ki jih nosijo. To so velika svetovna imena, ki bodo ostala za vse veke globoko vrezana v zgodovini ne samo francoskega naroda, nego sploh v zgodovini človeštva.

Painlevé je eden največjih francoskih učenjakov, matematikov, Clemenceau je celo življenje bil v tesnih stikih s krogi največjih francoskih pisateljev, Caillaux je eden od najbolj priznanih narodnih ekonomov itd. Kdor pozna francosko politiko, pozna vsaj nekoliko celo francosko življenje.

Francoski državniki so v resnici veliki in originalni može. Ko človek čita portrete Koste Petroviča, se nehoti spominja na velike grške državnike iz časov Perikleja in Temistokleja. Ako bi hoteli iskati podobnosti, našli bi v resnici mnogo enakih potez. Niso so se vzdignili s pomočjo privilegijev in protekcij, niso jih vzdignile stranke, razmere in konjunktura, vsakdo izmed njih se je vzdignil sam s svojimi sposobnostmi in močmi. Eden je iz solnčne Provance, drugi iz temperamentne Vandeje, tretji iz prevdarne Lorene, četrti iz duhovite Bearre, vsak iz drugega kraja Francije. Večinoma so iz nižjih slojev. Predsed-

21. II. 28. Pustni torek
Carigrajski karneval
Kazina Sokol II.

nik republike Doumergue je sin srednjega kmeta s skrajnega juga, Briand je delavsko dete, Painlevé je sin črkostavca, Barthou sin vaškega učitelja, Herriot je čisto proletarsko dete, Millerand sin pariškega branjevca, Samo Clemenceau je sin zdravniške iz Vandeje, Poincaré je iz ugledne meščanske hiše in Caillaux iz bogate kapitalistične kroga. Pripadajo raznim strankam, toda v Franciji ne nosi stranka človeka, nego talenti vodijo stranke. Mnogi od teh so menjali stranke, katerim so pripadali v početku, in ustvarili nove skupine in struje, kadar so se menjavale razmere in se pojavili novi problemi. Ostali pa so vedno dosledni v svojih načelih in v velikih smernicah svojega življenja. Francoski državnik ima na sebi nekaj klasično priproste in enostavnega. Danes je predsednik vlade, poljavi se nov problem, za katerega je treba novih ljudi, in zato odstopi ter se vrne v svoje domače življenje k svojemu staremu poklicu, čez nekoliko mesecev pa se morda vrne nazaj na ministrski stol. G. Briand je bil tekom 20 let desetkrat predsednik vlade in petajstkrat minister. G. Poincaré je bil mnogokrat minister, predsednik vlade, predsednik republike, pa zopet predsednik vlade, bil je na volitvah pregan od takozvanega kartela leve in potem ga je isti kartel levice zopet pozval naj stopi na čelo vlade.

Ni Pariz samo mesto naslad, ampak je tudi središče velikega umstvenega dela in velikih ljudi, pa bi bilo potrebno, da spoznamo Francijo in njene sinove podrobneje še tudi od te strani.

Veseli kotichek

Nemogoče
Mati hčerki: Videla sem, da je klečal pred teboj, ko te je prosil, da ga uslišiš.

Hčerka: To pač ni mogoče.
Mati: Zakaj ne?
Hčerka: Ker sem ves čas sedela na njegovih kolnih.

Pomota.
Mož ženi: Pepca je sedaj stara že 15 let in zdi se mi naravnost nedostojno, da ji oblačiš še vedno tako kratka krila.

Žena: Pomiri se! Neumnika je v naglici oblekla moje krilo...

Čarobna besedica.
— Moja žena je res čudna. Zadnjič sem ji rekel le eno besedico in od takrat ne govori več z menoj.

— Ali bi mi ne mogel povedati te čudovite besedice.

Otroška.
— Teta, napravi mi slona!
— Tega pač ne znam.
— Zakaj ne? Glej, tu sem ti prinesla muho. Saj tatek vedno pravi, da ti napraviš iz vsake muhe slona.

Med zidarji.
— Kaj pa tako kričiš?
— Zebel se mi zapilč v nogo.
— Pa si ga potegni ven.
— Sedaj ne gre več, ker je že pol-dan.

Po indijansko.
Mali Boris vprašuje očeta, zakaj si Indijanci poslikajo obraz z različnimi kričnimi barvami. Oče mu razloži, da je to priprava za vojno. Čez nekaj časa gre v sobo k mami, ki se je pravkar pripravljala za sprehod. Ves preplašen prihitel nazaj k očetu in mu razloži: »Hitro, hitro, mamica se pripravljala na vojno«. Videl je namreč, kako se je sminkala.

Darujte za spomenik
kralja Petra Osvoboditelja!

Iz ljubezni

Stopivši v restavracijo, kjer so se jazz-band in natakari pripravljali na večerno zabavo, je gospa Demonte zadovoljno pogledovala na dve mizi, ki sta bili poleg one, katere je bila za njo rezervirana.

Za vsako od teh miz je sedel po en gospod in smoknila. Dama se jima je prijazno nasmejala.

Bila je polčno oblečena, kar je na prvi pogled kazalo, da je vdova. Oproščena sitnega in samovoljnega moža, premalo naklonjenega razvedrilom, ki jima je moglo nuditi veliko bogastvo, ni hlinila nobene lažne žalosti.

Postala je vdova prav v času, ko je mogla odkriti v sebi nagnjenje za elegantno in razkošno življenje.

Potovala je. Žalovanje ji je bilo za to dobrodošel razlog. Smatrala je, da je treba to žalovanje prenašati iz hotela v hotel. Na ta način je izbegavala nadzorstvo drugih, ki se čutili takoj užaljene, če se jim žalost tega ali onega ne zdi zadostno stroga.

Bilo bi neprilичno, da bi obiskovala plesne zabave. Ali vendar je mogla, po njenem mišljenju, na teh potovaljih, večerjati v veselih restavracijah, med gosti, ki se poleg jedi vdajajo radostim šimlja. Sama ni plesala — še ne. Zabavala pa se je, gledajoč pare, kako se premikajo in poslušajoč z zanosom zvoke epileptičnega jazza.

Ni bila nedostojno neverna mrzo-

voljnemu pokojniku, če se je zabavala s tem, da je iskala gotove poglede, sramežljivo ali drzno namerjene na njo.

Tudi ni bila še razpoložena, da bi sprejela kako izjavo in na njo odgovorila. Poslušati izjave pa je bilo za njo nekaj drugega. In zato je bila na moč hvaležna — čeprav naskrivnem — dvojitosti svojih sosedov za mizo, ki sta jo zabavala s svojim očividnim despotnim vdom.

Oba sta vstala, ko se je približala, da sede in pobožno sta ji poljubila roko, ki jo je jima ona istočasno ponudila, da bi nihče od njiju ne imel prednosti prvega.

Ni storila tega zato, da bi ju obvarovala od ljubosumnosti. Trebalo je, da bosta ljubosumna in onadva ji nista niti kratila te pravice, ki se je tako prijetno razlikovala od njenega prejšnjega življenja.

Obsipala sta jo z galantnimi madrigali in nežnimi pogledi, takoj po tem pa sta se srdito pogledala, besna, videč, da sta si drug drugemu v napotje.

Gospa Demonte se je temu samo smejala. Zelo ji je ugajalo, da sta se tako gledala kakor pes in mačka. Vsak zase bi bil preveč nevaren za njen mir. V dveh, kalc eden drugemu vodo, nista mogla prekoračiti mej vladnega dvorjenja in zahtevati uporno odgovor na njuna vprašanja.

Po večerji se je umaknila v salon, da izpije tam svojo kavo. Sicer pa ni

dvomila, da prideta oba nerazdvojna tekmeča skoro za njo.

Odstranivši se, se je smejala sama pri sebi, predstavljajoč si v svoji domišljiji razgovor, ki sta ga započela za njenim hrbtom.

»Gospod, ali kanite še nadaljevati to grdo šalo? To mi je že kar preseda, da ste mi vedno za petami!«

»Hvala, tudi jaz sem vas že do grla sit. Pazite se, da vam ne zategnem ušes.«

Gotovo se bosta na ta način obdelavala, lepi Miguel Hermozo in baron Faverne, mladi dandy in štiridesetletni ali elegantni in prikupni aristokrat.

»Samo, da se ne stopeta!«
Ni poznala sočutja. Lahen nasmeh ji je šinil preko ustnic.

Čim se je dama oddaljila, sta se obrnila eden proti drugemu in se pomerila s pogledi.

In Miguel Hermozo, človek neodoljive zunanosti, je prvi napadel oholega Faverneja, ki je že oddaleč izdal staro plemiško poreklo.

»Kaj ne, prijatelj?« je zamrmral. »Ali se bova še nadalje tako smešila? Kako bi bilo, če bi to žensko zvalili v igro? Kaj?« Baron Faverne je užaljen skomignil z rameni.

»Kaj to pomeni, gospod?« je vzkliknil.

Ali Hermozo ga je prekinil s kretinjo, ki je bila prav tako vulgarna, kakor njegove besede

»Ne budali! Nihče naju ne čuje. Odveč je nadaljevati komedijo. Za naju dva nima to nobenega smisla, ali si čul, Kabrio?... Pri moji veri, prijatelj, izvolal sem te. Kaj se pa vendar pretvarjaš? Ti se zoveš Faverne kakor jaz Hermozo. Ti kakor jaz sva prišla semkaj na isto delo: da se sprijateljiva z damo in jo oskubiva do golega. Samo da sva eden drugemu na potu.«

Nerazpoložen ali vendar ne ugovarjajoč več, je lažni Faverne zagodrnjal: »Kako?«

»Če imava oba isti posel, si bova pač pošteno plesen razdelila. Ali samo eden bo ples izvršil.«

»Kdo?«
»Lepi Miguel se je izprsil.
»Jaz, se razume. Ne da bi te hotel žaliti, stari, imam jaz več izgleda od tebe. Ti si že nekoliko zarjavel za te vloge.«

Kakšno somoljublje! Karbio je nedoloma zbesnel.

»Videl bom!« je odvrnil. Če sem starejši, sem tudi izkušenejši. Igraj ti kakor veš in znaš, jaz bom tudi po svoje. Videl bom, kdo bo dobil.«

Pogled Miguela Hermoze je postal hudoben.

»Ti mi hočeš kajbovati? Čuvaj se! Jaz ne poznam priznavanja. Gorje tebi, če te najdem na svojem potu.«

»Poskusi!« je šinil Kario. »Ne boš me ugnal v kozji rog!«

Miguel Hermozo je že četrte ure kramljal z gospo Demonte, ali njegov

tekmeč se ni še vrnil. To ga je zaskrbelo.

»Kam je neki šel?« je pomislil. »Da se ni morda premislil in spravil na kakšno drugo delo, medtem ko jaz damo zabavam? Ne bi bilo prav, da jo poribiš s plinom, ko se jaz tu trudim in mučim, da častno zmagam.«

Nenadoma se je poslovil od gospe Demonte. »Hočem si biti na jasnem,« je mrmljal, hiteč skozi labirint hotelskih hodnikov.

Ko je prišel do sobe gospe Demonte, je besno zavpil. Sklonjen nad ključavnico, jo je korekten kavalir razbival. To je bil Kabrio. Vznemirjen od nezaželjene prisotnosti, se je vzravnal in naperil revolver.

»Prehitel sem te. Izgini, ali ti prevrtam čelo s svincem!«

»Oh!« je zastokal Miguel, naglo segniti v roko v žep.

»To je strašno!« je pripovedovala pozneje gospa Demonte, vsa razjokana, ali ne brez ponosa. Našla sem ju mrtva pred mojimi vrati... Tu sta se dvobojevala, ali brez prič, zavoljo mojih lepih oči. Če samo pomislim, da pojasnijo policija to dramo ne vem s kakšno bedasto historijo o razbojnikih! Kako težko mi je pri srcu, da ne morem povedati, da sta me imela rada in da ju ne morem oprati od tako sramotnega sumničenja! Bedna moja prijatelj! Naj mi ne oprostijo moj pokojni mož! Zdal bom nekoliko tudi za njima nosila to črnilo.«

NOVI FORD

V LJUBLJANI

Eifflov stolp

Čudo francoske tehnike preteklega stoletja. — Kavarne in restavracije v višini 300 m. — Podzemeljska radio - postaja. — Svetlobna reklama na stolpu.

Med največja čuda evropskega Babilona, milijonskega mesta Pariza, spada Eifflov stolp. Mnogi, ki prihajajo, da si ogledajo to velemesto, niso imeli časa, da si ogledajo Louvre-muzej ali Opero, toda le redki so med njimi oni, ki bi se ne bili povzpeli na Eifflov stolp, ki se kakor vitki mine-rej dviga iznad ogromnega bloka hiš. Mnogo se je že govorilo o tem, da bo Eifflov stolp zadela ista usoda, kakor je zadela »Grande Roue«, veliko razgledno kolo: demontaža. Še nedavno so krožile te vesti po svetovnem časopisu. Toda Parizani bodo žrtvovali marsikaj prej nego svoj Eifflov stolp, raz katerega si lahko ogledaš Pariz kakor iz letala, ker prinaša mesto in lastnikom tudi še razne druge koristi.

Ta železni kolos, sestavljen iz milijonov delov in vijakov, je bil zgrajen po načrtu inženjerja Eiffla za svetovno razstavo, ki se je vršila l. 1889. Prvotno ni imel drugega namena, kakor da za časa razstave s ogromnimi obločnicami svetni nad milijonskim mestom ter da pokaže svetu, kaj zna francoska tehnika. Efekt je bil kolosalen. Ves svet je govoril o tem čudežu moderne tehnike. Njegov sloves pa je tudi danes še nezmanjšal. Saj niti eden drzno zgrajenih ameriških nebotečnikov ni dosegel njegove višine, ki znaša 300 m.

Delničarji družbe, ki je zgradila stolp, so vložili za današnje razmere neznatno vsoto 5 milijonov frankov. Splošno so smatrali to za takratne razmere vsekakor ogromno vsoto za popolnoma stran vržen denar in gotovo se niti enemu izmed delničarjev ni niti sanjalo, v kako dobičkanosen posel so ga naložili. Investirani kapital se je že davno izplačal, a še danes donaja podjetje lepe dobičke, dasiravno so stroški za vzdrževanje tega najvišjega železnega stolpa ogromni.

Eifflov stolp se izkorišča na vse strani. Posetniki — in teh ni malo — plačajo primerno vstopnino, kar že samo na sebi vrže lep denar, če se pomisli, da poseti Eifflov stolp sleherni tujec, ki ga pot prvič zanese v Pariz, a tudi Parizani sami si radi ogledujejo Pariz z njegovih višav. Lansko leto se je povzpelo na stolp nad 600.000 ljudi. Poleg tega izkoriščajo stolp za svetlobno reklamo in zvečer nudi od vrha do tal na najrazličnejše načine razsvetljen stolp res impozantno sliko. Stolp, ki ima ogromne dimenzije, ima seveda v poednih nadstropjih najrazličnejše prostore, za katere plačujejo majmnik razmeroma zelo visoko najemnino.

Tudi vzpenjača, ki je montirana na vzhodni in zapadni strani stolpa, prinaša lepe dohodke. Takša za vzpenjačo znaša 2,50 do 8 frankov. Kdor pa hoče izhajati ceneje, se lahko tudi peš povzpne do vrha.

V prvem nadstropju je poleg več metrov široke promenadne terase kavarne, restavracije in seveda tudi plesna dvorana z originalnim jazz-bandom in več prodajalnih raznih spominkov. Ne manjka seveda tudi najrazličnejših drugih zabavišč, panoram z živimi in umetnimi liki itd. V višini 57 metrov se lahko pošteno naješ in napiješ in če te veseli, tudi plešeš najnovejši šimi, čarlston, foxtrot in kakor se že imenuje.

jejo najrazličnejši moderni plesi.

V drugem nadstropju, ki se nahaja v višini 110 m, je poleg kavarne in prodajalnih fotografij, ki ti izdela sliko še prej, predno se vrneš iz tretjega nadstropja. Tudi tu je široka terasa, tako da lahko promeniraš krog in krog stolpa, od koder se ti nudi krasen razgled po vsem mestu in okolici.

Do tretjega nadstropja, ki je že čisto na vrhu, vodi poseben lift. V višini 287 m je na prostoru nekoliko 10 kvadratnih metrov poleg terase, kavarne tudi buffet, da lahko dobe izmučeni plezalci, ki so se povzpeli po širokih stopnicah od tal pa vse do vrha, dovolj najrazličnejšega okrepčila. Cisto na vrhu pa je urejena mala kupola, v kateri so instalirani razni meteorološki instrumenti. Ta soba je bila prvotno rezervirana za Eifflo, pozneje pa preurejena za vremensko opazovalnico. Nad kupolo se vije 13 m široka in 15 m dolga francoska trikotna. Na koncu železnega droga, ki nosi zastavo, pa je še pritriena antena Eifflove radiopostaje.

Ta radiopostaja se pravzaprav ne nahaja na vrhuncu, marveč v podzemlju Eifflovega stolpa. Pod Eifflovim stolpom je namreč mesto zase. Tam so ogromne oddajne postaje, do katerih je mogoč dostop le s posebnim dovoljenjem. Državna oddajna postaja je pod vojno upravo. Široki podzemeljski hodniki vodijo v razne pisarne, vmes pa so nameščeni v velikih dvoranah akumulatorji, telegrafni aparati, transformatorji itd. Potom te oddajne postaje prenašajo najrazličnejše koncerte in druge prireditve iz Pariza, ki jih poslušajo radioamaterji tudi pri nas.

Med svetlobno reklamo vzbujajo največjo pozornost reklama »francoskega Forda« Citroena. Samo montiranje enega milijona raznobarnih električnih žarnic, ki tvorijo razne skupine in ki se avtomatično spreminjajo, je stalo l. 1925, o priliki mednarodne dekorativne razstave nad 5 milijonov frankov. Letos je dal Citroen izpremeniti poedine svetlobne figure in je samo za to delo plačal 3 milijone frankov.

Pri vseh teh ogromnih dohodkih pa so tudi izdatki za vzdrževanje stolpa ogromni. Stalno je zaposlenih cela vrsta rokodelcev, ki pregledujejo ogrod-

Crème Simon

GUBE IN RAZPOKE NA KOŽI
zginejo, če po umivanju še mo-
kro kožo masiraš vsak dan s

KREMO SIMON
(Crème Simon)

in se z brisačo otreš šele po
masiranju Koža obraza in rok
ostane mehka in baržunasto
voljna.

Puder in milo
SIMON, Pariz.

je, kontrolirajo vijake, odstranjujejo rjo in skrbje, da so vsi deli dobro po-barvani in zaščiteni pred vplivom vremenskih izprememb. Parizani so na Eifflov stolp seveda zelo ponosni, saj je kljub velikemu napredku tehnike do-slej edina zgradba te vrste in teh di-menzij na svetu. Tujec, ki ni bil na Eif-flovem stolpu, sploh ne more reči, da je videl Pariz.

Njegov glavni vhod

V Newyorku je nedavno umrl neki krojač po imenu Smith. Njegovo pod-jetje je sicer dobro prosperiralo, toda mož je moral imeti v življenju s stran-kami odnosno upniki kaj slabe izkušnje. V oporoki, ki jo je zapustil je namreč za-pustil vsem trem svojim sinovom enak del svojega imetja, želel pa je, da opu-ste krojaško obrt in da njegovo pod-jetje likvidira. Sinovi William, John in Charles so sicer lepo razdelili očetovo imetje, prvi korak Williama pa je bil, da je na isti cesti, na kateri se je na-hajal očetov atelje, otvoril svojo lastno delavnico. Hišna številka je bila 144 in zgoraj je bilo zapisano: »Smith, the famous tailor«. Priporočal se je znan-cem in prijateljem kot znan krojač Smith. Čim je drugi uvidel, kako Wi-liam spoštuje očetovo zadnjo voljo, ni mnogo pomišljal, marveč je na isti ce-sti in sicer v hiši številka 46 istotako otvoril svojo delavnico z napisom: »Smith, the famous tailor«.

Postopanje obeh bratov seveda ni bilo po godu tretjemu in tako je nekega lepega dne Charles začel svojo karijero kot samostojen krojaški mojster. Čemu tudi ne bi? Saj se je izučil istega poklica kot oba brata. Načel si je lokal med delavnicama obeh bratov in sicer v hiši številka 45. Tudi on si je izbral originalen naslov: »Smith, the famous tailor«. Toda od napisno tablo je bil še ogromen napis: »Glavni vhod«.

Bridka usoda dunajskega bankirja

Kakor smo že poročali, se je obesil te dni podpredsednik dunajske borze Robert Wortmann. V pondeljek se je vršil njegov pogreb, pri katerem borza sploh ni bila zastopana. Pogreba se je udeležilo zelo malo finančnikov. Dunajski listi o zadnji poti nesrečnega ban-kirja sploh niso poročali. Človek bi mi-slil, da so pokopali kakega kaznjenca, ki se je v ječi obesil. Če bi bil živel Wortmann še nekaj dni, bi bil moral za-menjati stanovanje v svoji krasni vili s celico v zaporih deželnega sodišča. Njegovo početje je bilo že več let zlo-činsko. Če bi zakrivil vse to, kar je imel na vesti Wortmann, kak borzni agent ali navaden verižnik, bi priobče-vali dunajski listi obširne članke o nje-govih mahinacijah. Ker je pa šlo za podpredsednika borzne zbornice, za enega najstarejših dunajskih bankirjev in znanega mecena umetnosti, je dunaj-ski tisk njegovo afero zamočkal.

Denarni zavod Nagel & Wortmann je imel izbran krog klientov. Robert Wortmann je začel že leta 1925 prodajati vrednostne papirje in sicer brez vednosti vlagateljev. Med vlagatelji je bil tudi znani avstrijski veleindustriec Arthur Krupp, ki je bil intimen prijatelj pokojnega Wortmanna. Krupp in Wort-mann sta napravila pod pokrovitelstvom Kreditanstalta sijajno spekulacijo, da se odkrižata malih akcijonarjev, ki so za časa inflacije kupili delnice. To-da Wortmann ni mogel dovesti te ak-cije do konca. Delnice je plačeval še po

34 šilingov, pozneje so pa rapidno pad-le, kajti Kreditanstalt je razširila o njih nepovoljne vesti in ko so notirale 13,40, se je Wortmann obesil. Zdaj notirajo delnice njegovega podjetja 10 šilingov, toda na borzi se že govori, da bo Kre-ditanstalt kupila vse, kar jih je še v obtoku, po 8 šilingov.

Zanimivo je, da Wortmann ni živel razkošno. Njegovi osebni izdatki so bi-li minimalni. Pač pa je napepal vse si-le, da ohrani na zunaj dostojanstvo spretnega in bogatega bankirja. Vilo si je kupil v času, ko ni imel več denarja in ko je moral seči po premoženju svojih klientov. Dva dni pred samomorom mu je posodil neki borzni svetnik brez vseh formalnosti 30.000 šilingov. Po po-grebu je dotični borzni svetnik izjavil, da bi mu bil posodil še desetkrat več, če bi bil hotel.

Proces Krantz

V procesu Krantz so nastali novi in zanimivi momenti. Obtožencev za-govornik dr. Frey se je sprl z državnim pravnikom, odnosno s senatom sa-mim. Pri zagovoru obtoženca je nam-reč nastopal brezobzirno proti senatu in državnemu pravniku, na kar mu je dalo sodišče ukor. Zagovornik je nato odstopil, sodišče pa je imenovalo Krantz druga zagovornika, in sicer dr. Schulza.

Stanje Krantzja je nepovoljno. Zdravniki so izdali striktna navodila, da pacienta razen njegove matere ne sme nihče obiskati. Tudi novi obto-žencev zagovornik od sedaj še ni pri-šel v stik s Krantzem. — Zdravnik dr. Glaser je zagovorniku izjavil, da ima Krantz hudo srčno hibo; njegov položaj je zelo resen, ker je krvni pri-tisk nezadosten. Stanje obtoženca je zelo komplicirano in če bi sodišče pro-ces forsiralo, bi utegnil obtoženec pred zaključkom procesa umreti. Krantzovi roditelji so večerjaj prosili prejšnjega zagovornika dr. Freya, da bi znova prevzel zagovorništv.

Bogastvo vzrok ločitve

Pred londonskim sodiščem se je ne-davno vršila zanimiva ločitvena raz-prava, kakršna pač še ni bila zabele-žena v analih tamošnjega urada. Pred sodnikom se je namreč pojavila neka ženica, ki je zahtevala, da jo kadi loči od njenega moža, kot vzrok pa je na-vedla, da je ogromno imetje, katero je podedovala nien mož, uničilo njuno za-konsko srečo. Sicer, da ni mož kriv, ampak denar. Sodnik se je čudil tej naivni pritožbi, nakar mu je ženica dra-stično opisala svojo tragikomedijo.

Pripovedovala je, da sta se poročila ko sta bila brez vsakega imetja. Mr. Lathan je bil tehnik, ona pa stenotipi-stka v nekem uradu. Polnih 10 let sta v malem stanovanju, obstoječem iz dveh sob, živela v harmoniji, mirno in zadovoljno. Odkar pa sta posedovala tako ogromno premoženje jima življe-nje ni nudilo nobenega užitka več, kajti imela sta vse, kar sta si pozelela. »Po-stala sva blazirana«, je pripovedovala sodniku. Spoznala pa sva nevarnost, ki je grozila najini sreči in sklenila sva, da kljub tolkemu premoženju živiva tako, kakor sva popreje. Toda stvar je bila neizvedljiva. Moj mož se je vr-gel v vrtnice življenja, začel je zaha-jati v družbo, dočim jaz temu nisem bila dostopna. Gospa Nathanova je na-to izjavila, da je še mlada in da hoče delati, kajti samo v delu vidi svoj spas. Z ozirom na socialni položaj njenega

moža pa ne more služiti in zato se hoče ločiti.

Sodnik si strmel in zmajeval z glavami in predsednik je rekel: »Če bi zakonca ločili, bi moral mož v slučju, da je krivda na njegovi strani, ženi plačevati visoke alimente, ki bi odgovor-jali njegovim premoženjskim razme-ram. Če bi bila pa krivda na strani ge. Nathanove, potem jo seveda rešimo te zlate kletke. Ker pa tožiteljica krivde noče prevzeti nase, sodišče tožbi ne more ugoditi. Gospa Nathanova bo to-rej tudi poslej živela v zakonu s svojim možem, ki jo zelo ljubi. Sirota se vsem smili.

Samomori mladine

Berlinski proces proti osmošolcu Krantzju je zopet enkrat s silnim kri-kom opozoril svet na duševno krizo, v katero je zašel del evropske mladine po vojni. Silno se množe zločini mlado-letnih, še bolj pa se množe tudi samo-mori dozorevajočih fantov in deklet. Zlasti kronike evropskih velemest be-ležijo neprestane nove tragedije živ-ljenje, ki se prav za prav še niti pričela niso.

Izredno pretresljiv je dogodek, o katerem poročajo večerajšnji dunajski listi. Drobna 14-letna deklica iz revne proletarske rodbine v dunajski okolici je morala po svetu s trebuhom za kru-hom, ker ga doma niso imeli. Dobila je službo na Dunaju, a ni se mogla zvižeti v tujo okolico, ki ni imela smisla za otrokovo duševno življenje. Deklice se je polotilo silno domotožje, a domov si vseeno ni upala, ker je vedela, da še drugi nimajo kaj jesti. Pa je šla in iz-pila steklenico lizola. Nezvestno so jo prepeljali v bolnico, kjer se bori s smrt-jo.

Več vrstnikov ima neki šestnajstlet-ni realec iz Gradca, ki bi bil moral do-biti pred dnevi polletno spričevalo. Bal se je, da bo spričevalo slabo, pa je čez noč izginil. Cel teden so ga iskali za-man. V sredo so pa potegnili njegovo mrtvo truplo iz Mure v bližini Špilja...

najboljše, najtrajnejše zato najcenejše!

Lep uspeh sportnega voza

Nemški avtomobil »Wanderer« spada danes brezdvomno med najboljša vozila na svetu. Na nedavni poskušni vožnji dveh novih avtomobilov tipa Wanderer na progi Chemnitz - Kolbenz čez Gero, Erfurt, Eisenbach, Gisen, Limburg sta vsa progo, ki ima kilometre dolge vspone, prevozila gladko in brez vsake menjave prestav. Z lahkoto sta avtomobila pasirala in prešla v gladkem tempu obronke Krušnih gora, Tirskega gozda in Vogelsberga. Na tej naporni vožnji je avtomobil »Wanderer« pokazal vse vrline dobrega voza. Kakor čujemo je prevzel zastopstvo teh voz gosp. Pavel Stele v Ljubljani.

Maurice Decobra:

Neobičajni sopotnik

Parobrod je v noči rezal morje. Okenca na kajutah so metala svojo svetlobo na valove, ki so bežali mimo broda. Vozili smo s šestnaest vozi na uro, s kljunom obrnjeni proti zapadu, proti objubljeni zemlji. Žurili smo se proti Novemu svetu.

V kadilni sobi ni bilo žive duše. Med tem, ko sem pušil cigareto in sreb-al iz čašice s šerijem, se je pojavil nena-doma pred menoj neki sopotnik, ki me je začel opazovati z resnim pogledom. Tudi jaz sem ga istotako resno pogle-dal. V črnem, svilenem plašču, s čr-nimi hlačami in do vratu zaprtim te-lovnikom in ovratnikom, ki ga je na-ravnost davil, je bil ta moj sopotnik po-sebejlen post. Ker se mi je zdelo, da se hoče spustiti z menoj v razgovor, sem mu ponudil likerja.

»Vam je drago čašico likerja?« Po-gledavši me še resneje, je položil obe svoji roki v rokavicah od sukanca na malo mahagonijevo mizico in rekel:

»Gospod, vi uničujete svoje zdrav-je!« Sedel je za klop tik mene, vzdignil konce svojega črnega plašča na kolena in me začel znova opazovati. Jaz sem mu ponudil svojo zlato dozo s cigare-tami.

»Ali eno cigareto boste vendar po-puščili?«

»Gospod, vi izpostavljate nevarno-sti svoja pljučja!«

»Oho!«

Natakarju, ki se je nama v tistem trenutku približal, sem naročil, naj na-ma prinese karte. Ker moj sopotnik ne puši in ne pije, bo morda hotel igrati z menoj partijo na karte. Ali v črno ob-lečeni možakar je dvignil roke kviku, kakor da hoče odgnati pošast in je za-klical:

»Gospod, kvartanje je poguba za človeka!«

Stvar mi je postajala že smešna. Pogledal sem teza svetnika in ga vprašal smeioč se:

»Ampak, kdo ste vi prav za prav?« Neznane je izvelkel iz žepa poset-nico.

»Dovolite, da se vam predstavim... Edvin Berklej, predsednik lige Belega križa v Peoriji v Zedinjenih državah.«

»Zelo mi je drago, gospod Berklej, da sem se z Vami seznanil. Dovolite, da se Vam tudi jaz predstavim: Henri Olacirel. Potem ko je bil led razbit, je začel gospod Berklej pojasnjevati: »Mi smo ustanovili v Peoriji ligo Belega križa za razširjanje telesne in duševne vzdržnosti. Pod tem razumem vzdrž-nost od alkohola, od proizvodov, ki uničujejo človeško telo, kakor so to-bak, kokain, morfinum, opijum; od ha-zardnih iger, kakor so poker, bridge in bakar, z eno besedo vzdržnost od vsega onega, kar se običajno imenuje blagoslov civilizacije in kar dejansko ponižuje, onečašča in ubija človeško vest.«

»Program je v resnici lep... Ali vi ste pozabili na eno stvar, gospod

Berklej.

»Na katero?«

»Ljubezem.«

Roke v rokavicah od sukanca so se zopet dvignile in gospod Berklej je izjavil:

»Liga Belega križa dopušča ljube-zen, kadar se ona, ako se smem tako izraziti, giblje v okviru braka; ona pa ji nasprotuje, čim prekorači te meje.«

»Ako vas torej razumem, se noben član vaše lige nikoli ne prekreši v vi-nogradu Gospodovem?«

»Dragi gospod, mi se ne samo vzdr-žujemo, ampak pridobivamo celo vedno več novih somišljenikov. Prav zdaj se vračam s svojega potovanja po Evropi in v teh treh mesecih sem mnoge svo-je bližnje spreobrnili, da so se ravnali po našem vzgledu.«

»To je prekrasno! Ampak, ali bi vam smel postaviti eno samo kratko, brez-otzirno vprašanje?«

»Prosim, prosim gospod!«

»Ali ste oženjeni ali ste samec?«

»Oženjen sem, gospod. Moja žena je v Njujorku. Za šest dni bom pri nji.«

»Je tudi gospa Berklej član te bele lige v Peoriji?«

»Dragi gospod, ona je znana pod imenom Beti Grün in vsak večer ple-še kot baletka na odru gledališča »Cen-turi.«

Mister Berklej je izvelkel iz svoje listnice neko fotografijo in jo postavil med mojo čašico z likerjem in škatlico z užigalci. Glava Beti Grüneve je bila vredna obožavanja, ali tudi njen

nasmej je bil istotako privlačen. Odu-ševljen sem vzkliznil:

»Madam Berklej je prekrasna že-nka... Kakšne divne oči!... In kakšna usta!... Je - li se tudi ona ravna po pravih vaših ligo?«

»Ne, gospod!... In to je tisto, kar me spravlja v obup. Jaz sem pridobil val v Evropi za našo ligo Polake, Lit-vince, Grke, Srbe in celo Francoze. Ali, na nesrečo, pri moji Beti se mi to ni posrečilo, ali, da se točneje izrazim, ona soglašala s tem, da mi pomaga v moji apostolski misli, ampak peorijskih zakonov noče za svojo osebo spošto-vati.«

»Kaj ste s tem hoteli reči?«

»Torej, na primer, zvečer, po do-vršeni predstavi, hodi z moškimi, da jih pridobi za našo ligo.«

»To je pa divno!«

»Da, ampak ona pije, puši in kvarta z njimi, da bi jim čim nazorneje pred-stavila pred oči vso odzornost teh slabih lastnosti.«

»Kaj ni vendar to tudi žrtvovanje samega sebe?«

»Ne verujem, ker vsaka nova pridobitev ji prinese kakšen brilant, kakšno zrno bisera ali kakšno drugo dra-gocenost. Po mojem mišljenju tira ona stvar predaleč in bo prišel dan, ko ne bo mogla več razlikovati svoje čiste radosti zavoljo pridobivanja novih so-mišljenikov od umazane radosti zavoljo sprejetih darov. Ste me razumeli?«

»Izvrstno!«

Šest dni je preteklo. Vsako jutro sem

srečal svojega spoštovanega somišlenika na palubi in vsak dan je neutrudno, stojko in plemenito nadaljeval svoj evangelij. Tli pred pristankom sem povedal stvar kapetanu, ki mi je od-vrnil:

»To je zares nenavaden človek. Pri mizi pije samo z ledom ohlajeno vodo. Popoldne čita samo resne knjige o bi-ologiji, metafiziki ali prazmatizmu. Redkokdaj sem videl tako čudnega so-potnika.«

Zjutraj, ko smo pripluli v zunanje pristanišče, ko so zaprli bar in likere zapečatili in so se potniki pripravljali, da dajo odgovor na vprašanja komi-sije, ki vrši nadzorstvo nad izseljen-ci, sta me vprašala zdravnik in ka-petan:

»Kako je to? Vašega prijatelja Ber-kleja nismo videli od sinoči?«

Začeli smo ga iskati. Ker ga nismo mogli najti nikjer, smo se odločili ko-nečno, da potrkamo na vrata njegove kabine. Odgovora pa nismo dobili.

»Poglejmo, ali je njegova prtljaga še tu.« je predlagal kapetan.

Odprli smo vrata. Mister Berklej je ležal na tleh pijan ko klada, z dvema ženskama v večernih oblekah. Vsi trije so smrčali. Na mizi je bilo sedem praz-nih šampanjskih steklenic prevrnjene čašice likerjev in izpraznjene škatle ci-garet. Izgleda karte so bile raztresene po celi mizi. Kapetan me je osumljen pogledal in rekel:

»Nikoli ne bomo razumeli duše teh Američanov!«

Češko žegnanje na vasi

(Narodna črtica).

Povodom žegnanja, ki ga je jeseni obhajala Češka obec v Ljubljani, je bil priobčen lani v oktobru v »Jutru«; zanimiv članek etnografske vsebine, ki popisuje način omenjene češke slavnosti, kakor se vrši v Pragi. Znano je, da se mestno življenje radi različnih razmer in pogojev znatno razlikuje od kmetijskega in njegovih običajev in navad po vaseh. Pisatelj članka žegnanja na vasi najbrže ni nikoli videl in zato je njegov opis enostranski in pomanjkljiv. Zato hočemo v naslednjem njegov opis izpopolniti in čitatelju podati natančno sliko tega največjega narodnega praznika naših čeških bratov in zaveznikov, ki izlazi priča o slovesnem slovenskem gostoljubju.

Ime — posvíceni — žegnanje, pomeni prvotno prav za sprev posvečenosti cerkve dočimnega kraja. Spomin na to se obhaja navadno po žetvi in sicer pred ali kmalu po prazniku sv. Venceslava. Da je temu tako, kaže mesto v evangeliju, ki se bere na ta dan pri sv. maši: »Zahel, stopi hitro dol, kajti danes moram v tvoji hiši ostati.« Luk. 19. 5. S to slavnostjo je tesno zvezan praznik žetve: kmet se zahvaljuje Bogu za prejeto darovo s prijetno zavestjo, da trud njegovih rok ni bil zastoj. Kakor je bil nekoč Kristus Zaheljev gost, ravno tako povabi tudi gospodar k slavju sorodnike in znance. Da se povabila lahko sprejmejo, a tudi vrnejo, zato obhajajo posamezne vasi žegnanje ob različnih dnevih in to tudi po krajih, kjer cerkve sploh nimajo. Iz tega sledi, da je beseda — posvíceni — svoj prvotni pomen že izgubila. Zato se ime njuje ta slavnost na Moravskem danes — hody —, po naše slovesnost ali praznik.

Priprave za praznik, ki ga obhajajo dva dni, v nedeljo in ponedeljek, se vrše v soboto. Na ta dan ima gospodinja polne roke dela. V peči za kruh peče znamenite okusne češke kolačke, ki so nadevi z makom, sirom ali tudi z marmelado. Iz posebej zato pripravljene, zgetnega testa, pa speče še drugo vrsto kolačev v obliki torte, tkzv. — netyinky, ki so na debelo potreseni z makovim ledom. Tega peciva mora biti veliko, ker ga se ta večer razpošlje po vaseh sorodnikom, prijateljem in znanem in jih s tem tudi povabi kot goste k žegnanju. Gostje se imenujejo — posvícenjači. — Glavno opravilo tega dne je torej peka kolačev. Obenem se vrše priprave za opoldansko kosilo nedelje in ponedeljka. Pitana gos s zeljem je glavna jed, nekaj »caput ceneac«, toda pomni: brez cmokov. Zanimivo je, da cmoki te dni pridejo ob vso veljavo. Ta usoda zadene celo češpljeve cmoke, ki so ob času žetve, takorekoč dnevna jed. Razumljivo je, da bi bilo pri množini tolikih kolačev nezdravo pojediti 20—30 češpljevih cmokov! Pa tudi žaljivo bi bilo gostom predstaviti tako vsakdanjo

jed. Za pivo je dobro preskrbljeno: gospodar naroči iz pivovarne za žegnanje kar cel sodček.

Po obilnem kosilu odidejo gostje na vrt, da se na svežem zraku zabavajo do večernice. Po večernici hiti vse, staro in mlado, v gostilno, kjer se prične plesna zabava, ki traja do jutra. Kdor bi hotel pri tej priliki občudovati bujno češko narodno nošo, bi se zelo motil. Videti jo more danes v operi — Prodana nevesta — ali pa v narodnih muzejih. Ko je postala tkzv. — »tunika« moda, so pela kmečka dekleta:

Mamínko, prodejte peři
a kupte mi tunyky,
abych mohla navštviti
v Soběrazu muziku.

Plesi so navadni: polka, mazurka, valček. Včasih plešejo tudi tkzv. veseli — strážák —; v severni Češki pa narodni pleskozel — v neritimnem, nekako zlomljenem tempu. Proti jutru nastopita dva plesna umetnika, ki plešeta veseli ples — Čermák. — Včasih je bila v navadi tudi dvojna polka, to je nekak čardaš s taktom: »Páta, špička, celá noha!« S plesom se konča slavnost prvega dne. V ponedeljek gre gospodar z gosti najprej v cerkev, kjer se opravi svečano mrtvaško opravilo za rajne sorodnike in prijatelje. Ako cerkve v vasi ni, odidejo v farno cerkev. Po bogatem obedu se v mnogih krajih pridruži še posebna zabava: »stídníh kohoutů«, to je, oglaševanje petelina. Na prostem zabijejo dva kola, okrašena z zastavicami. Pri enem je oder za godce in gledalce, pri drugem pa priveženo petelina, ki ga pripeljejo iz vasi v spremstvu godbe kar najbolj slovesno na morišče. Ko je vse pripravljeno, nastopi reditelj prizora, sodnik z listino v roki in prebere petelinu smrtno obsodbo. Našteva mu vse njegove grehe in zločine: motil je nočni mir s svojim nelepim petjem, budil ljudi iz sladkega spanja, nadalje popisuje njegovo samoljublje, ki ga kaže v tem, da vselej, kadar zagleda na gnojišču zrno, z glasnim vpitjem skliče svoje kokoši in v pričo njih zrno sam požre. Največja njegova krivda pa je, da ne pozna zakonske zvestobe. Kolikim kokošim je že odvzel devičstvo in kolikokrat se je spozabil nad kokošmi sosednih hiš! Za vse te zločine zasluži smrtno kazen. Vaški fantje gredo nato kot krvniki nadeni. Zavežejo jim z robcem oči, v roke jim dajo sabljo, peljejo jih trikrat okoli kola in med zvoki godbe divje tekmujejo, kdo bo petelinu zadal smrtni sunek. Med splošnim smehom seveda marsikateri zgreši svoj cilj in zaide čisto drugam. Kdor pa kljub temu zadene žrtev, dobi petelina v dar kot plačilo. Podobna zabava je bila preje tkzv. — házení kozla —. Iz visoke strehe ali nalašč zato pripravljenega odra, so metali kozla. Vendar je ta precej surova navada sedaj ponehala. Glavno pri zabavi je bila seveda tudi tu smrtna obsodba, ki je kozla temeljito izprašala vest.

Po tej zabavi se nadaljuje v gostini ples do ranega jutra. Domov se odpravljajo gostje redno šele v torek zjutraj, bogato založeni z dobrotami domače kuhinje. Primerljaj pri nas tkzv. šejdesen, iz nemškega — Scheidessen. — Na ta način obhaja torej vsaka vas posebej svoje žegnanje, da se gostje tem lažje razvrstijo. Na vsa ta žegnanja pa sledi še splošni praznik cerkvenega žegnanja po prazniku sv. Gala, tkzv. cesarsko žegnanje. Ta praznik je upejala cerkev, a bajé se ga je poslužil tudi cesar Jožef II. in ga zapovedal na Češkem, da bi omejil preveliko potratno posameznih žegnanj. Dosegel seve ni ničesar! K večjemu nasprotno. Čeh obhaja sedaj žegnanje dvakrat.

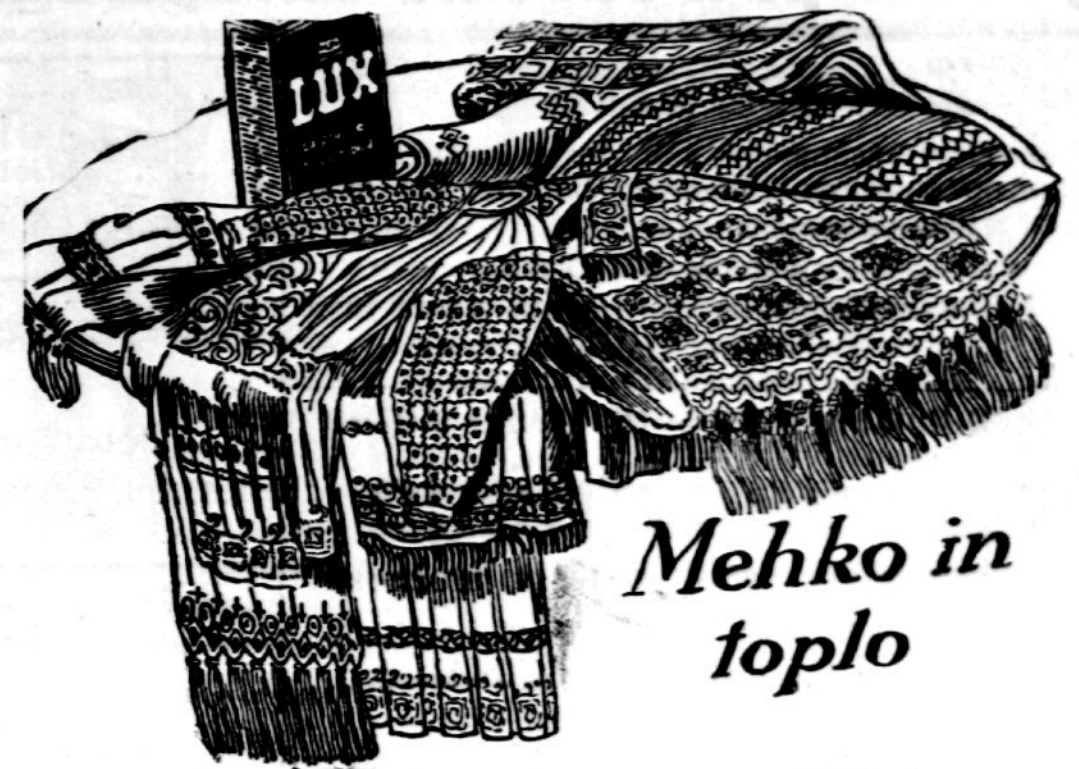
Film

Kaj vse mora pretrpeti filmska igralka

Florence Vidor je sicer še zelo mlada, a ena najbolj talentiranih igralk filmske družbe Paramount. Zaslovela je v filmu »Knežinja in natakare«, kjer je igrala glavno vlogo skupno z Menjoujem. No, lepa Florence je imela kljub svoji nadarjenosti zelo slabo plačo. Pa se je odločila in čim je bilo smenjanje filma »Knežinja in natakare« končano, je stopila k ravnatelju družbe in zahtevala povišanje plače. Ravnatelj je brez nadaljnega pristala na povišanje, toda Florence je morala podpisati pogodbo, ki ji nalaga krute obveznosti. V pogodbi je zahtevalo podjetje, da se igralka odreče alkoholu, potem kokainu in morfinu, istotako tudi trikrat na teden ne sme spati več nego osem ur dnevno.

Na vse to je diva rade volje pristala, silno jo je pa razburila postavka, da se mora popolnoma odreči slaščicam in čokoladi. S kislim obrazom pa je končno podpisala tudi to, dobro se zavedajoč, da je samo njej v korist in da si na ta način ohrani svojo vitko postavo. Sicer pa je nekemu radovednemu reporterju izjavila odnosno priznala, da sem pa tja greši in rada napravi kak »sladek greh«.

»Moj prijatelj Harry«. Kino Dvor predvaja od danes dalje zanimiv film, v katerem igra glavno vlogo Harry Liedtke in Marija Paudlerjeva, ki je nastopila z izrednim uspehom tudi v znanem filmu »Izgubil sem srce na Savici«, kjer je, kakor znano, prvič nastopila tudi Ida Kravanja. Suflet filma je napet in zelo zanimiv, zabaven in duhovit. Film je pustolovski. Harry Liedtke pa igra vlogo detektiva odnosno zasledovalca. Zasledovanje, romantičen beg na avtomobilu, avtomobilske dirke, senzacije, prijetne dogodivščine in prijetni intermezzi nudijo gledalcu veliko užitka. Kritika pravi, da je to eden najboljših Harry Liedtkejevih filmov in da je publiki zelo ugajal. Kino Dvor predvaja film od danes dalje.

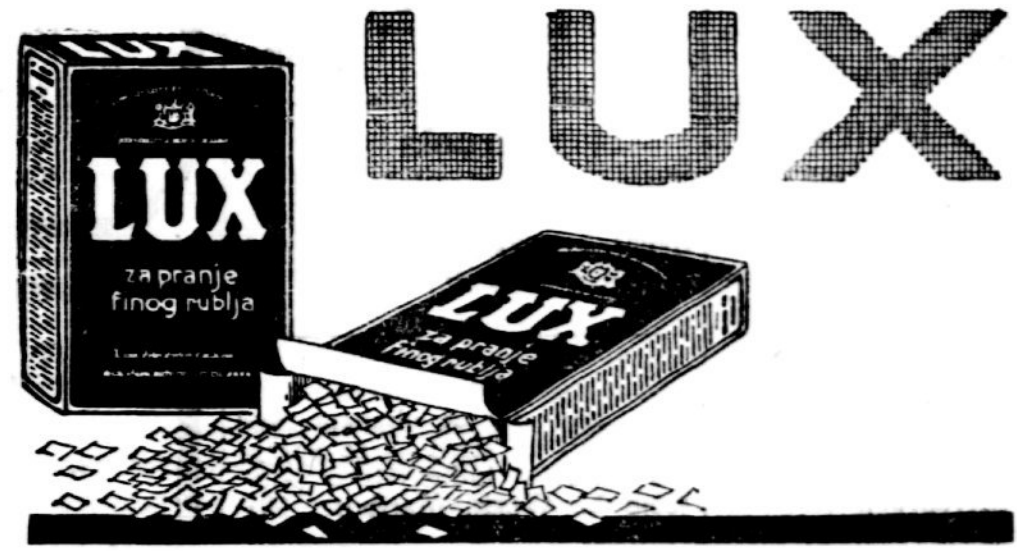

Mehko in toplo

mora ostati Vaše volneno blago. Ni dovolj, da so volneni izdelki topli, dokler so novi, temveč da ohranijo to lastnost tudi še po večkratnem pranju. Kosmati šali in rute morajo izgledati slejkoprej kot nove.

Dosežete pa to pri Vaših izdelkih zlahka. Uporabljajte morate za pranje le »LUX« in se ravnati točno po navodilih o uporabi »Luxa«. — Volnenih stvari se ne sme namiliti, ne drgniti in tudi ne kuhati, temveč samo potopiti v mlačni raztopini »LUXA« in stiskati peneto raztopino večkrat skozi blago. »Lux« ima tako čistilno moč, da od vzame pena vse madeže. Vporabljajte radi tega samo »Lux«, ker le ta Vas obvaruje pri Vaših volnenih izdelkih vsake škode.

Zato imejte doma vedno za- »LUX«.

Petr Soljurg:

Boljševiški vohun

Roman

Bankir Samuel Kinghead ni imel časa, da bi se ukvarjal z rodbinskimi zadevami. Zato je slišnil Georgu roko in izrazil nado, da se bosta pred odhodom še videla. Nato je odšel v nečaka, kajti zunaj so čakali že drugi posetniki.

Georg si je izprosil tudi dovoljenje, da bi smel milostivo teti za slovo poljubiti roko in ostal je v njenem kabineu nekaj minut. Odlična dama je imela hudo migreno in zato Georga niti vprašala ni, kaj ga vleče v svet. Priznala je, da mora mlad človek po svetu na izkušnjo in izrazila nado, da se Georg nedvomno vrne k stricu, čim spozna, da je v življenju več razočaranj nego radosti in pravice.

Georgu se je končno odvil kamen od srca. Zdaj je bil kakor ptica, ki poleti v Buenavist, da vidi Luisa.

Dvainvajsetletni bratranec je hitel k sedemnajstletni sestrici, zvest prijatelj se je žuril k ljubici prijateljici, tovariša iz detstvih in otroških let je vlekel k družici. V tem ni bilo nič čudnega, a vendar je očitala Georgu vest, da je lagal in da zapusti strica v zmoti.

Toda ko se je pojavil Georg nepričakovano na vrtu vile, ko je zagledal Luisa, sedečo na klopi pod mogočeno krono košatega drevesa in ko je Luisa planila pokloniti ter se vrgla Georgu v naročje, ni bil to objem bratranca in sestrične, niti prijatelja in prijateljice, kaj šele tovariša in družice. Objela sta se tako krepko, poljubljala tako dolgo in vroče in zaplakala v objemu tako radostno, da je Betsy vsa prestrašena in presenečena zakričala, kakor da jo je nekdo na vso moč udaril.

Krik in jok prestrašene Betsy je zdramil mlada zaljubljenca iz ljubavne opojnosti in ju potegnil iz oblakov nazaj na zemljo.

— Ah, Betsy, mila Betsy, zakaj tako kričiš? — je vprašal Georg. Držal je Luisa še vedno z levega okrog pasu, ko je podal desnico lepi komornici.

— Kako ste naju, kako ste miss Luisa presenetili, gospod Georg, — je dejala Betsy in zardela kakor mak. — Miss Luisa se ne sme razburjati in če zve dr. Pratt, da ...

— Nič se ne boj, Betsy, — je odgovorila Luisa vsa srečna, — zdaj bom takoj zdrava, saj je Georg tu.

— Ah, da bi bilo res, draga gospodična, — je dejala Betsy in videč dr. Pratt, ki je baš prihajal iz vile, ga je poklicala, ne da bi Georg in Luisa to želela.

Georg je skočil zdravniku naproti, da mu pojasni in prizna, da ni mogel premagati hrepenenja po Luisi, da ga je gnala nepremagljiva sila k ljubljeni

deklici, ki jo je hotel na vsak način vdeti in vprašati kako se počuti. Dr. Pratt je mirno poslušal Georga, toda njegovega nenadnega prihoda očividno ni bil nič kaj vesel.

— Gospod Clow, — je dejal in namignil Georgu, naj gre z njim v vilo, — vem, kaj ste obljubili gospej Kingheadovi na smrtni postelji, vem, da imate miss Luisa radi kot njen bližnji sorodnik in tovariš iz otroških let, saj sta preživela skupaj zgodnjo mladost, toda vašega koraka kljub temu ne odobram ne kot prijatelj Kingheadove rodbine, ne kot zdravnik. Luisa je zdaj na najboljši poti, da popolnoma okreva in preboli vse posledice usodnega živčnega pretresa. Njenemu zdravju zdravju zelo dobro do bivanje na kmetih, toda vsako razburjenje ji škoduje, čeprav izvira iz radosti. To bi morali upoštevati, ko ste se odločili za poset.

Poleg tega, pravite, da niti gospod Kinghead, niti njegova soproga nista obveščena o vašem odhodu k miss Luisi. Tu vam moram kot prijatelj ugledne rodbine prepovedati nadaljni dostop na vrt in v vilo. Sem namreč odgovoren za miss Luisa njenemu očetu in če bi on ne odobril vašega koraka, na kar lahko računava, bi padli njegovi upravičeni očitki tudi name. Saj veste, da goskok Kinghead v takih primerih ne pozna šale. Njegova želja je bila, da miss Luisa okreva, a moja dolžnost je skrbeti za njeno zdravje. Upam, da ste me prav razumeli.

Za danes lahko še ostanete tu, to se da opravičiti. Potovali ste mimo tukajšnjega kraja in posetili ste sestrično, dobro. Ostanite pri nas na obedu, pomudite se do večera potem si pa poiščite sobo v hotelu in jutri zjutraj odpotujte. Dajte mi roko, dragi prijatelj, in priznajte, da morate jutri zjutraj odpotovati.

Georg je stal kakor vkopan. Zavedal se je, da je vsaka zdravnikova beseda resnična, toda bil je zelo presenečen, kajti ves čas ni pomislil, da ga dr. Pratt takoj spodi iz hiše in da ne bo dovolil, da bi se vsak dan sestajal z Luiso. Poznal je dr. Pratt kot poštenjaka in verjel je, da bi bil pripravljen nastopiti proti njemu celo s silo, kajti za svoje bolnike je skrbel zelo vestno in bil je neizpros, kadar je kaj odredil.

Georg Clow je padel v enem dnevu dvakrat z neba.

Georg se je vračal ves obupan k Luisi, ki jo je pustil na vrtu. Ko mu je prihitela vsa srečna naproti in mu smeje podala roko, je takoj pozabil na vse bridkosti. Prijel je Luisa za ročice in jih začel strastno poljubljati.

DOSTOJNE MASKE DOBRODOŠLE!

DANES! DANES!

18.

FEBRUARIJA v »KAZINI« PLES GRAFIKE

ZACETEK OB 20. URL. VSTOPNINA 15. DIN.

— Čemu te je dr. Pratt poklical v vilo? Kaj ti je povedal? Ali se je pritoževal, da tako počasi okrevam? — je vprašala Luisa. Toda bilo ji je več do Georgovega glasu nego do odgovora na svoja vprašanja.

Betsy je opazovala mlada zaljubljenca izza grma in se namenoma obračala v stran, ko sta pa stopila Georg in Luisa tesno objeta na široko stezo, se je zaiskril v lepih Betsynih očeh plamen nevolje, skoraj bi rekli mržnje.

Georg je živl brezskrbno v stricovi palači. Bil je naravno vesel in ker se je vedno zavedal, da je kruh po milosti drugih, je bil vedno ponižen in prijazen s služinčadjo. Z veselje in lepo komornico se je rad pošalil tem bolj, ker je vedel, kako ljubi Betsy Luisa.

Georg je imel rad vsakega, kdor je želel Luisi dobro. Svojo naklonjenost je rad kazal z raznimi izkrami in šalami. Misli je, da je samo izraz prijateljstva, če stisne komornico roko, če jo potroplja po rami, če jo pri slučajnem srečanju rahlo objame, poboža po licu ali potegne za bujne kodre. Toda gospodična Betsy je menda pripisovala tem šalam postavnega mladeniča resne namene. Vedela je, da je Georg sicer bankirjev nečak, vedela je pa tudi, da je siromašen in brez večjih pretenzij. Tako lepo dekle pa pač lahko upa, da se zaljubljuje v njo tudi veliki gospodje.

Betsy je ljubila Georga že celo leto. Vedno in povsod mu je dokazovala svojo ljubezen, seveda samo skrivaj in sramežljivo. Toda Georg, ki je videl na svetu samo eno dekle in sicer Luisa, je sprejemal dokaze Betsyne ljubezni sicer hvaležno, razmišljal pa ni nikoli o njih. Dokler sta živela Georg in Luisa skupaj, nista nikoli pokazala, da se ljubita. Šivela sta skupaj kot dva prijatelja, ki se imata rada. Toda štirinajstodnevna ločitev je zadostovala, da sta spoznala, kako se ljubita. Način njunega svidenja je bil za Betsy res neznošen, saj je malo manjkalo, da Georg svoje šibke sestrične ni snedel. A Luisa je objela Georga s takim navdušenjem, kakor da je res samo njena.

In zdaj, ko sta šla skupaj po dreveredu, sta morala vzbuditi v vsakem nepoučenem gledalcu vtis, da sta zaročena, ki ne moreta dočakati, da stopita pred oltar. Betsy je prenašala strašne muke ljubosumnosti in vendar ni odšla z vrta. Nasprotno, skrivala se je za grmovjem tako, da je imela zaljubljenca vedno pred očmi.

Naenkrat je opazila, da je pohitela Luisa h klopi in da si je pritisnila robec na oči.

Betsy je planila tja, da zve, kaj se je zgodilo. In zvedela je takoj, kajti miss Luisa je začela Georgu na glas očitati njegove grehe.

— Kako to, Zorži, komaj si prišel, pa me hočeš zopet zapustiti? — je tarnala in solze so ji kapale iz oči. — Takoj bi okrevala, če bi ostal pri meni, pa si tako neumljen. Zorži, da hočeš odpotovati. In zopet bom žalostna, zopet sama.

— Moram, draga Luisa, moram odpotovati takoj jutri, — je odgovoril Georg ves potrj. Bilo je jasno, da bi zelo rad ostal pri nji.

— Če odpotuješ jutri, umrem, — šorži, to ti svačeno obljubim, — je vzkliskalo dekle. — Ne smeš odpotovati, saj si obljubil moji mami, da me nikoli ne zapustiš. Slišiš? Nikoli! Prisegel si, Zorži! Nikoli!

Betsy je klečala na travi namenoma. Po teh besedah je pa padla proti svoji volji z glavo med rože, toda Luisa in Georg tega nista opazila.

— Draga, ljubljena Luisa, nočem te zapustiti, toda dr. Pratt ima prav. Če bi ostal, bi bilo tvoje zdravje v nevarnosti.

— Največje zlo mi storiš, če odpotuješ. To bo največja nevarnost za moje zdravje! Zorži, vsaj en teden ostani pri meni!

— Pa naj bo, angel moj. Toda moral se bom skrivati, da me ne opazi dr. Pratt, sicer bo joi. Danes ostanem tu do večera in obvestim doktorja o svojem odhodu. V resnici pa najamem sobo v hotelu in hodil bom vsaj k ograji, kadar bo dr. Pratt na izprehodu ali pri delu, da ti stisnem roko in povem, kako te imam rad. Si zadovoljna, Luisa.

— Saj moram biti. Samo da te takoj ne izgubim. Ko se pa vrnem domov, bom zahtevala od papana, naj te takoj pokliče nazaj. Moral boš nazaj, moral boš, mili šorži. Nič ti ne bo pomagalo. Vrniti se boš moral in ostati pri meni.

In dobro dekletce se je zopet smejala skozi solze, kajti Georg je klečal pred njo, ji gledal zaljubljeno v oči, poljubljal njene nežne ročice in ponavljal pokorno:

— Vem, Luisa, da se bom moral vrniti.

Dr. Pratt je prekinil pogovor. Ze od daleč je zaklical, da je čas sesti za mizo in obedovati.

VIII.

Čez tri dni je prispel v letovišče bankir Samuel Kinghead, ki ga ni nihče pričakoval, najmanj pa mlada zaljubljenca. Nesreča je hotela, da je zasačil Georga v uto na vrtu z Luiso. Kaj se je zgodilo, da je imel bankir naenkrat čas posetiti bolno hčerko in priti tako nepričakovano? Saj je bil tako zaposlen, da se z rodbino ni mogel ukvarjati.

Stvar je zelo enostavna. Kinghead je namreč dobil pismo od dr. Pratt, ki je klical bankirja na pomoč zoper Georga češ, da kvari mladenič vse, kar je storil on kot zdravnik za Luiso. Luisa da ima še vedno vročico, v postelji neče ostati in vedno jo vleče na vrt.

V resnici je pa bil dr. Pratt užaljen, da je Georg kljub svečani obljubi ostal v letovišču in se dan za dnem sestajal na vrtu z Luiso.

Dr. Pratt je zvedel za tajne sestanke mladih zaljubljenecv od komornice Betsy in ista brhka Betsy je prežala na prihod bankirja Kingheada ter ga odvedla naravnost k uto, v kateri sta Georg in Luisa nič hudega sluteč prijetno kramljala.

Ko je stopil bankir v uto, se za svojo hčerko niti zmenil ni, kakor da je ne vidi. Pač pa je vprašal osorno Georga, kaj počneja na vrtu njegove vile.

— Prišel sem, da se prepričam, kako se Luisa počuti. Skrbelo me je, kako je z njenim zdravjem.

— Zdi se mi, da pripada ta skrb meni, ne pa vam, gospod, — je odgovoril Samuel Kinghead srdito. Prvič v življenju je vikal Georga in ne da bi čakal, kaj odgovori presenečeni mladenič, mu je začel brati levite.

— Prevarali ste me, gospod! Lagali ste, da odpotujete v svet na preizkušnjo, v resnici pa vzemirjate proti zdravnikovi volji mojo hčerko. Gospod, pozabili ste na svoj položaj, zlorabili ste moje zaupanje in moj denar.

— Papa, papa, ne zmerjaj Georga, on je nedolžen. Sama sem ga prosila, naj ostane, ker je hotel odpotovati, — je zaklicala Luisa in prijala očeta za roko. Toda bankir jo je pahnil jezno od sebe, rekoč:

— Midva se pomeniva med štirimi očmi.

Georg je porabil ta trenutek, da je poteznil iz žepa denarnico, odšel bankovce in jih vrgel na mizo.

— Vaše zaupanje sem morda res zlorabil, vašega denarja pa ne. Evo, tu ga imate. K Luisi sem prišel iz strahu in ljubezni, česar v vaši palači nihče ne ve. Čuval bom Luiso če treba tudi proti vaši volji...

Ni izgovoril stavka, kajti vročkrvni bankir ga je udaril s pestjo tako, da se je Georg opotekel in odletel v steno uto.

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDIJE!

Or g.nalne potrebščine za Opaiograph.

Preservat in Fixat in druge potrebščine. Originalne barve in matrice za Gestetner Cyklostil

Lud. Baraga LJUBLJANA Selenburgova 6

Telef. 2980

Za stavbe

po znižanih cenah vsakovrsten suh, tesan in žagan les vsako množino v zalogi. Žaganje, odpadki št. 1. le-a, drva. Dostava tudi na stavbo.

FRAN ŠUŠTAR,
lesna industrija in trgovina, parna žaga
Ljubljana, Dolenskijska cesta

Iščemo za takojšen nastop in stalno službo korespondentinjo

perfektno v slovenskem, nemškem ter po možnosti srbo-hrvaškem jeziku. Obširne ponudbe s sliko je poslati na STOCK COGNAC MEDICINAL d. d. SLAV. POZEGA.

Mnogim še ni znano,

da želodčne in črevesne bolezni, glavobol, nervoze, po-
manjkanje spanja, slab tek, slabo žilo povzroča slaba
prebava, katero najučinkovitejšo odpravi znani eliksir
FIGOL. Prepričajte se tudi Vi, da preizkušena zdravi-
lilna specialiteta FIGOL eliksir uredi prebavo in Vam
vrne zdravje. FIGOL izdeluje in razpošilja po pošti
proti povzetju za navodili uporabe lekarna DR. Z.
SEMELIČ, DUBROVNIK 2. — Poskusna steklenica z
omotom in poštino 40 Din. Originalni zabojček s 3
steklenicami 105 Din, z 8 steklenicami pa 245 Din.
137-L

Trgovski pomočnik

(železninar), vojašine prost, vešč slovenskega in nemškega jezika — išče službo v večji trgovini z železino. — Ponudbe pod »Dober prodajalec/296« na upravo »Slov. Naroda«.

Sveže, najfinejše

norveško ribje olje
iz lekarne dr. G. Piccolija v Ljubljani — se priporoča ble-
dim, slabotnim osebam. 113/L

Teod. Korn, Ljubljana,

Poljanska cesta št. 3.
Krovec, stavbni, galanterijski in okraški klepar, instalacije vodovodov. Naprava strelovo-
dov, kopališke in klosetne na-
prave. — Izdelovanje posod iz
pločevine za firne, barvo, lak
in med vsake velikosti, kakor
tudi posod (škafle za konzerve)
ve ter litografija. 22/T

Prenavila, čisti in osve-
žile kri izboljša slabo
prebavo, slabotno delo-
vanje črevesa in vzpod-
buja apetit. — 1 paket
20 Din. — Priporočila:
Lekarna Bahovec,
LJUBLJANA. Kongresni
trg. 177

GIOVANI BOCCACCIO:

DEKAMERON

Prevel Dr. ANDREJ BUDAL.

- I. knjiga. Broš. Din 56.—, platno Din 72.—, luksuzna iz-
daja na boljšem papirju polfranc. vez. Din 100.—
z ilustracijami.
II. knjiga. Broš. Din 56.—, platno Din 72.—, luksuzna iz-
daja na boljšem papirju polfranc. vez. Din 100.—
z ilustracijami.
III. knjiga. Broš. Din 56.—, platno Din 72.—, luksuzna iz-
daja na boljšem papirju, polfranc. vez. Din 100.—
z ilustracijami.

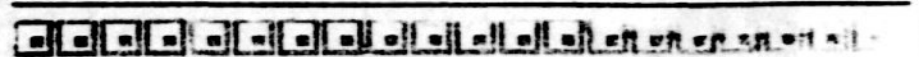
Knjige se dobe v knjigarni Tiskovne Zadruga
v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

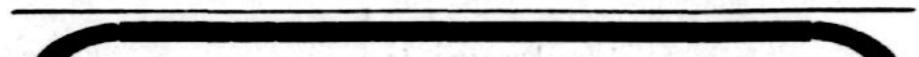
Umetne oči izdeluje po prirodi in razumu F. Ad. Müller
Söhne, Wiesbaden v Zagrebu, na vse-
učilski očni kliniki (Oftalmološki kliniki),
od 2. do 8. marca 1928.

Iščemo se zastopniki in agenture za sir

Dobavljam najfinejši smetanov sir, romadur,
desertni, kamembert in sir za zajtrk.
Mlekara Gross, N. Sivac, Bačka

Znižane cene in največje skladišče dvokoles, mo-
torjev, otroških vozičkov, šivalnih strojev, vsako-
vrstnih domačih delov, pneumatike. Posebni od-
delek za poplavo popravilo, emajliranje in ponikanje
dvokoles, otroških vozič-
kov, šivalnih strojev itd.
Prodaja na obroke. — Ceniki franko »TRIBUNA« F. B. L., to-
varna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska c. 4

NAJBOLJŠI BRNSKI BLAGOVI

Zajamčeno čistovolnene
moške in damske blagove
— zadnjih novosti —

pomladno in letno sezijo

razpošilja najbolj renomirana
zaloga tvornice sukna
SIEGEL - IMHOF, — BRNO

Palackého tř. 12, Češkoslovaška

Največja izbira — Najnižje tvorniške cene.

Najsolidnejša izvršitev vseh naročil

Na zahtevo vzorci zastoj in poštne pro-
sto.

Preseljitveno naznanilo. - Komerčajalna banka d. d.

PODRUZNICA LJUBLJANA. Afilacija banke Ceho-Slovaški Legiji v Pragi.

se je preselila v novo urejene prostore na Mestnem trgu št 5

15 letna garancija

Od dobrih
se na boljši
znamke
šivalni stroji in kolesa
GRITZNER in Adler

za dom, obri in industrijo.

NOVOST!! Siva ni stroj kot: Damska pisalna miza

Samo pri **JOSIP PETELINCU**

Tudi na obroke.

LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi

Pouk v voženju brezplačen

Cene nizke

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124.

MLADINI PREPOVEDANO!
Danes velika gala premijera
RUSKEGA UFA VELEFILMALjubezen
JEANNE NEY

Zloglasna čezvičajka...
Strahote rdečega terorja
Barikade in ruska revolucija

V glavnih vlogah Edith Jehanne in
Brigitte Helm znani iz filmov »Šah
carica« in »Metropolis«.

Strašno sliko današnje
sovjetske Rusije

si lahko napravi vsak obiskovalec tega

filma

Predstave danes ob 4., 6., 8. in 9.

jutri v nedeljo ob 3., 5., 6., 8. in 9.

Pri vseh predstavah igra naš najboljši

povečani orkester.

«Uradni list»

kompletni letniki 1923, 1924,
1925, 1926 in 1927 so na prodaj.
Naslov pove uprava »Slov. Na-
roda«.

Trbov. premog. drva.
POGAČNIK, Ljubljana, Boho-
ričeva ulica 5. — Telefon 2059.

Prodajalka

izurjena v trgovini z mešanim
blagom, zmožna tudi vseh pi-
sarniških del — išče službo v
večji trgovini na deželi. — Po-
nudbe pod »Prodajalka/266« na
upravo »Slov. Naroda«.

Najboljši premog

CEBIN, LJUBLJANA, Wol-
fova ulica 1/II. 139

Strojni ključavničar

z večletno prakso, trezen in za-
nesljiv, zmožen slovenskega in
nemškega jezika — išče služ-
bo. Nastopi lahko takoj. — Po-
nudbe pod »Ključavničar
267« na upravo »Slov. Naroda«.

Hišo v dobrem stanju

v Ljubljani kupim proti takoj-
šnemu plačilu. — Ponudbe na
upravo »Slov. Naroda« pod
»Prometna lega/276«.

Opremljeno sobo

s posebnim vvhodom in električ-
no razsvetljavo — oddam takoj
boljšemu solidnemu gospodu.
— Ponudbe pod »Zračno/3338«
na upravo »Slov. Naroda«.

Invalid

pošten in zanesljiv, išče službo
inkasanta ali nočnega čuvaja.
Ponudbe na upravo »Slov. Na-
roda« pod »Invalid/282«. 282

Stanovanje dveh sob

s kuhinjo išče miren zakonski
par. Vselitev 1. maja. — Po-
nudbe pod »Suho stanovanje
274« na upravo »Slov. Naroda«.

Lovske puške

Robert puške, revolverje, pištole in vse potrebščine
za lov in ribji lov kupiš pri: F. K. KAISER puškar,
Ljubljana, Selenburgova 6. — Kupujem in pre-
vezemam staro orožje v komisijsko prodajo

Zastore, posteljna pregrinjala
perilo, monogrami, obleke l. dr.
veze najfinejše in najcenejše

mekanično umetno vezenje

Matek & Mikeš

Ljubljana, Da imatinova ulica 13

Entljanje, azuriranje, predtis-
kanje ženskih ročnih del za trgo-
vino, šolo in dom.

Obiava.

Uprava državnih monopolov razpisuje prvo ponudbeno
dražbo za nabavo raznih požarnih orodij in ročnih gasilnih
aparatur za potrebe raznih monopolskih ustanov.

Dražba bo dne 16. marca 1928. v pisarni gosp. upravnika
državnih monopolov ob 11 dopoldne.

Vsak dražitelj mora v depozitni blagajnici uprave držav-
nih monopolov najkasneje do 10. dopoldne dražbenega dne
položiti varščino, ki znaša za državljane SHS 5%, za tujce
pa 10% ponudene vsote.

Pogoji in natančnejša pojasnila se dobe v pisarni indu-
strijskega oddelka vsak dan od 9.—12. dopoldne.

Iz pisarne industrijskega oddelka uprave državnih
monopolov I. M. Br. 13.728 od 10. febr. 1928.

OREHE

zadnje letine nudijo po vagoni in
manjši količini

FRANC MATHEISOVI nasledniki
BREŽICE OB SAVI

Za dom!

Za šivilje, krojače, čevljarje itd.

STOEWER šivalni stroj

Le ta Vam poleg šivanja ent-
(obšiva), veze (šitika), krpa pe-
rilo in nogavice brez vsakega
preminjanja plošč in drugo je
stroj: v minuti pripravljen ali
za vezenje in ravno tako hitro
zopet za navadno šivanje. —
Poleg vseh prednosti, ki jih za-
vzema šivalni stroj STOEWER,
je tudi najcenejši

Ne zamudite ugodne prilike in

oglejte si to izrednost pri

Lud. Baraga,

Ljubljana, Selenburgova 6/II. Čilni pogoji — 15letno jamstvo

Dunajski semenj

11.—17. marca 1928

(Rotunda do 18. marca)

Izredne prireditve:

Reklamna razstava.

Dunajski modni salon za kožuhovino.

Tehniške novosti in izumi.

Razstava avtomobilov in motornih koles.

Električna vozila. — Cestne gradbe.

»Das Wochenende«.

Brez potniškega vizuma! Z velesejsko
izkaznico in s potnim listom prost prestop
avstrijske meje! Vizum za potovanje preko
Madžarske se dobi na obmejnih postajah
proti sejski izkaznici. Znatni vozni popusti
na jugoslov., madž. in avstrijskih železnicah,
po Donavi, Jadranskem morju in zrakoplovbi.

Vsa potrebna pojasnila kakor tudi ve-
lesejske izkaznice (po Din 40.—) dajejo
Wiener Messe Aktien-Gesellschaft, Wien VII,
Messeplatz 1 a, za časa lpskega pomladnega
velesejskega tudi Auskunftsstelle in Leipzig.
Oesterr. Messhaus, Hainstrasse 16—18, dalje
častna zastopstva v Ljubljani:

Avstrijski konzulat, Turjaški trg 4

Zveza za tujski promet v Sloveniji

Dunajska c. 1 (Palača Ljubljanske

kreditne banke)

Josip Zidar, Dunajska cesta št. 31.

ZADRUŽNA HRANILNICA

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z. v LJUBLJANI, Sv. Petra cesta 19

odeljuje vsakovrste kredite, eskomтира menice, inka-
sira fakture ter izvršuje razen deviznih in valutnih vse
v bančno stroko spada oče posle

Sprejema hranilne vloge na knjižice ali v tekočem
računu ter jih obrestuje po dogovoru najugodnejše.

Kot pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije
vodi poseben oddelček za njih prodajo, poleg tega proda
tudi srečke Ratne štete na obroke pod zelo ugodnimi pogoji